КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

«...Вайга доккхал де йиш я, вай доккхал ду Советски пачхьалкхе хьаелга ДІАДОЛАДЕ, цунца дерригдуьнен исторе керда зама, дерригача капиталистически мехкашка тоІаяь йоаллача а массанахьа а кердача вахарга, буржуази эшаярга, пролетариата диктатурага, адамле капитала Іазапан империалистически тІемаштеи кІалхаръяккхарга йодача КЕРДАЧА классо доал ду зама ДІАЙОЛАЕ иразз воашка кхачарах...».

В. И. ЛЕНИН.

Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

ПИАЬРАСКА,
7
ноябрь 1969 шу.
№ 133 (4770).
Мах 2 кап.

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Министрий Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДИЗ

СИЙЛАХЬ-ДОККХА ЦІЕЙ

Деакъала хилда Сийлахь - йоккхача Октябрьски Социалистически революце 52 шу! Уж дешаш дек таьан мехка массе миІнига. Майдашка, улицашка нура кхерщаш а цІе байракхаш, гоннакьара хьахоз зовне ипеш: советски нах арабьенаб шоай доккха ЦІей дезде. Октябрь... Дерригача дунен тІарка къахьегача халкъий доггишка кхьачад из сийлахь - доккха дош. Цу беттагара хьайоаленнай вай керда зама — масса метте революционни невкъа дуне кердадоккха, капитализмагара социализмага довла никъ хьабийлла зама. Цудуьхьа да из цІей сов боча дерригача прогрессивни адамий.

Укх шера ший тайпара белгало йолаш да Октябрьски революце ЦІей. Из дезду Коммунистически парти вІашагІкъелла, котаноце чакхъьоаччача дунен тІа эггара хьалхарча пролетарски революцена кулгалдаь, социалистически пачхьалкхе хьаь, дунен халкъашта юкъерча белхалой класса бьччча волча В. И. Ленина 100 шу дузача денна советски халкъ накъадодача хьалашка.

Дуне мел латта бехаргбеле революционни тъхам а хиина дІадоттай марксизм - ленинизм. Империализмана дукъаларча, социализми коммунизми котъаккхар духьа лоаттабеча къовсаме дерригача мехкий къахьегамхошта никъ хьоха седкъа хиина къаг из техан.

Революце цІей дездеча хана, дегдовгІа советски халкъо хьабенача накъьага юкехьежа. Дукха гу хьайна цу тІа.

Ленински къаман политика дакине беркат да из. КІеззига цифраш йоалларгъа вай Нохч-ГІалгІайчена хиннача хувцамех. Советски Іаьдал латтача шерашка республика халкъа боахамга дІадахийтад 2650 миллион сом, хІаьта пятилетка чехйоалача кена капитальни вложенеш кхо миллиард сом хургъа.

Укх тІеххьарча 20 шера республике хьальйай 90 промышленни предприяти, 1913-ча шера арахецаш хиннача 100-зза дукхагІа е арахеца продукци.

ХІанз республике 100 совгІа колхози совхози я. Цар кертера производственни фондаш 218 млн. сом хул.

ІалашмаІо чІоагІа дегІаенай культура.

Ленински халкъий доттагІало кхабьча барттайнача советски дезале юкъе вай мехка коммунизм хьалъеча шоай мул сийленца дІехьош ба къахьегамхой а.

Советски невкъа цхьа дика самал я. Цар шоай ЦІей белгалдоккха къахьегама совгІаташца. Иштта доккхийча къахьегама толамашца накъабаьхкаб Октябрьски революце 52 шу дузача денна Нохч-ГІалгІайчен къахьегамхой а. Республика промышленностъа болхлоше Октябра ЦІей сийна ханал хьалха, 27-ча Октябре, кхоачашйир итт бетта план. ДІадахача шера 10 бетта яьккхачул 10 процент дукхагІа яьккхай промышленни продукци. Планированеи экономически стимулированеи кердача системагІа болх беча предприятеше къахьегамо оасарле лакхъяра чотах 75 процент дукхагІа яьккхай промышленни продукци.

Махкдеьтта промысловикаша ханал 12 ди хьалхе кхоачашйир 10 бетта план. Совнка цу хана дакъхечул 14 процент дукхагІа дахийзад махкдеьтта. Ярначча хьо даьла латт «Октябрьнефта», «Малгобекнефта», «Горсинефта» коллективаш.

Укх шера кхоалагІча кертала Еррігсоаше социалистически хьо котбьна «Малгобекнефта» промысловикаш. Цар хьалхера моттиг яьккхай. ШоалагІа моттиг яьккхай «Сунжанефта», «Горснефта» коллективаш, трубно-инструментальни базе болхлоша. «Октябрьнефта» коллектива кхоалагІа моттиг яьккхай.

Иштта дика толамаш дахад республика юртбоахама къахьегамхоше а. Цар ханал хьалха кхоачашйир пачхьалкхена алат дІадалара план.

Ханал хьалха бувл ъыйбеш ладареш а. ХІанз уж чуйине доекъар Іалашдеш, Іин хийхо ду бе.

Цу тайпарча толамех хьо дІахо а дуаца йиш я. Цхьабаргада, вай хІанз декхарийла да дІехо дедезацун уйла е. Октябра сийна ларжа яхь дІехо хьо воа вІалле гІьгІ ца йолийташ. Беррига низ гІеббахийта беза В. И. Ленин ваь 100 шу дизера сийна тІанийца декхараш ханал хьалха кхоачашдара. Цхьаннахе тІехьаюса предприяти кила йиш яц.

Сийлахь - йоккхача Октябрьски социалистически революце 52 шу дузаш КПСС ЦК дакъа тІехьехамаша йоах:

Советски Союза къахьегамхой! Лензарга ала пятилетка ханал хьалха кхоачашъяра дерригача социалистически хьо байраж! Коммунизм хьалъеча народІдашкина кердача толамашца накъагІоргда вай В. И. Ленин ваь 100 шу дизара!

Шеко яц Нохч - ГІалгІайчен къахьегамхошо парте тІахьехам кхоачашбара шоай низ, хьекъал дІалургхиларех.

Деакъала хилда коммунизм — дерригача адамий сийрда хана!

ПАНАШ Махьмад-Сеид.

ЛЕНИНА ОКТЯБРЬ

Аврора зеннаца Росси Іа
оагІайир
Наьха хьаькь дахьраш гІандаш
Іер легайна.
Іаьрож даьлла са ковнача
моахьараш къоагІайир
Къаманашта юкъера мохкаш Іоа
цхьадема.
Кьаа Іуешам маь аьнлар Іа
шойла кхетаошь
«ЦІе байраж» къоагІайир
сийдола Октябре!
Тай мнонай бІаргашкар из
гІалгІа лесаш
Іа гІозар массайир Ленина
Октябре!
Іа сардак оапича къамий барт
цаІ хилийб.
Из боко низ кургІащ, вай нанааьттан тІа.
Хьо сийна беьгарий тІехьнаш
хьалкхийнай.
БІубенна гІа боах цар сийдоча
кхоаленга.
Хьо мараш боагІайа Турпаш
Октябре!
Ер дуне байрашех Іа гозаш
хьандизад;
Хьо гІозо узабе Ленина
Октябре!
Іа ираз, хьо беркат хьайьнаштва
моккадеьд.

НОВ. МАГОМАЕВНА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ХАЛКЪА АРТИСТА СИЙЛЕН ЦІИ ЯЛАРАХ ДОЛА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Советски искусство дегІайоалаяра дакъе дика хІамаш карагІдувларах Нохч - ГІалгІай Автономни Советски Социалистически Республика халкъа артист яь сийлен цІи лойла Магомаев Муслим Магометовича — Ахундова цІерагІча операн балетен Азербайджански Пачхьалкхен театра солиста.

Нохч-ГІалгІай АССР-а Лакхехьарча Совета Президиума председатель И. АЛМАЗОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР-а Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

г. Грозный, 1969 шера 6 ноябрь.

ВЛАДИМИР ИЛЬИЧ ЛЕНИН ВАЬ 100 ШУ ДИЗАР БЕЛГАЛДАККХАРА АРАХИЙЦАЧА ЮБИЛЕЙНИ МЕДАЛАХ ДОЛА СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

СССР Лакхехьарча Совета Президиумо СОЦАМ БУ:

Владимир Ильич Ленин ваь 100 шу дизар белгалдаккхара арахецача йола юбилейни медаль иш тІа белгалдолаш чІоагІдан:

«Къахьегамо деналах. Владимир Ильич Ленин ваь 100 шу дизар белгалдоаккхаш»;

«ТІема деналах. Владимир Ильич Ленин ваь 100 шу дизар белгалдоаккхаш».

Владимир Ильич Ленин ваь 100 шу дизар белгалдаккхара арахецача юбилейни медалех йола положени, медала образен описани, чІоагІдола.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль, 1969 ш. 5 ноябрь.

«КЪАХЬЕГАМА ДЕНАЛАХ (ТІЕМА ДЕНАЛАХ) ВЛАДИМИР ИЛЬИЧ ЛЕНИН ВАЬ 100 ШУ ДИЗАР БЕЛГАЛДОАККХАШ» ЯХАЧА ЮБИЛЕЙНИ МЕДАЛАХ ЙОЛА

ПОЛОЖЕНИ

1. «Къахьегама деналах (тІема деналах). Владимир Ильич Ленин ваь 100 шу дизар белгалдоаккхаш» яха медаль ду:

хьалхалаттача болхлошта, колхозхошта, халкъе боахама специалисташта, ленински юбилейна кийчо ена хана къахьегама лакха хьокхамаш гойтача пачхьалкхен учрежденейн общественни организацейн болхлошта, Іилман культуран дехьелашта;

Советски Іаьдал даккхара доаттабеча къовсаме е Даьхе лорнеча хьинаре дакъа лаьмача е СССР-е социализм хьалъеча шоай къахьегамца дикка дакъа лаьцача, хІунаш йоагІа дица тІехьенна шоашкара телача хьахкамцен общественни гІулакхашкех кхетам балара партена новкъостал деш болча наха:

ленински юбилейна кийчо ена хана тІемен политически кийчо ена тІехдика хьоккхамаш гойтача, бІуна кулгалдарен цун тІема кийчо хьаллоаттаярен дакъе лакха результаташ йолаш болча Советски Эскаре, ТІема-Форда Флоте, СССР чурча гІулакхий Министерства бІуна, СССР Министрий Советерча пачхьалкхен кхерамзален Комитета бІуцен организацен тІема гІулакх деш бараш.

Укх статьяй шоалгІчен кхоалагІчен довкъошка белгалбаьхача наха ду «Къахьегама деналах. В. И. Ленин ваь 100 шу дизар белгалдоаккхаш», хІаьта тІема гІулакхаш тІарчарна — «ТІема деналах. В. И. Ленин ваь 100 шу дизар белгалдоаккхаш» яьха йоазув е долаш йола юбилейни медаль.

Юбилейни медаль лу митта дувен халкъашта юкъерча коммунистически болхлойн болома деятелашта а доазол дехьарча кхача прогрессивни [illegible] е.

2. «Къахьегама деналах (тІема деналах). Владимир Ильич Ленин ваь 100 шу дизар белгалдоаккхаш» яха юбилейни медаль СССР Лакхехьарча Совета Президиума УказегІа е цун цІерагІа республикански, краевой, областной партийни, советски, профсоюзни организаша цхьана дакъа сонатегІа, СССР оборона министра, СССР чурча гІулакхий министра, СССР Министрий Советерча пачхьалкхен кхерамзален Комитета председатела, СССР Герзашцарча Низай тайпай главнокомандующей, тІема округтай бІун, бІун группай, ПВО округтай, флотий командующей приказегІа.

3. «Къахьегама деналах (тІема деналах). Владимир Ильич Ленин ваь 100 шу дизар белгалдоаккхаш» яха юбилейни медаль кхарах доал доаш гІоттадаь предприятий, учреждений, организацей администраце, партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша, эскара доакъой, соединений, учреждений, заведеней командованеи политорганашеи социалистически яхь, тІемен политически кийчо. В. И. Ленин ваь 100 шу дизара сийна тІанийца декхараш кхоачашдара итогаш еча хана. ХІаьта митта районни, городской партийни советски организаша.

Юбилейни медаль кхийта дІачулуш барашта списокаш е оттайна, цар тІа хьахьокх:

тайпан цІи, цІи, даь цІи, бош бола болх (тІема гІулакхаш тІарчарна, цун совгІа, тІема звани) цар дакъа соцаш е карагІдаьнача хІамай доаца характеристика.

Администрацеи общественни организацеи цхьана яьча заседане йийцачул чІоагІъьнула тІехьагІа спискайта кулгаш яздану предприяте, учреждене, организаца кулгалдочо, парторганизаца секретара, фабзавместкома председатела, комсомола комитета секретара. ТІема гІулакхаш тІарчарна оттаьча списокашта кулгаш яздеа эскара доакъой, соединеней командираша, учреждеией, заведеней начальникаша.

Юбилейни медаль кхийтара районни, городской, партийни советски организаша дІачутелаш болча накъа списокашта кулгаш кхаду йоагІ-йоагІача партийни комитетий секретараш къахьегамхой депутатий Советий исполнительни комитетий председателаш.

4. «Къахьегама деналах, (тІема деналах). Владимир Ильич Ленин ваь 100 шу дизар белгалдоаккхаш» яха юбилейни медаль дІалу къахьегамхой собранеша республикански, краевой, областной, окружной, районни, городской партийни, советски, профсоюзни органий кулгалдача болхлоша, хІаьта тІема гІулакхаш тІарчарна — личии состава собранешка эскара доакъой, соединеней командираша, учреждений, заведеней начальникаша.

Медаль сийначоа цунга цхьана дІалу оттаьча формагІа дола удостоверени.

5. Юбилейни медаль хьожаьлъаш та на дІакхарах протокол оттаду медаль сийначун тайпан цІи, цІи, даь цІи (тІема гІулакхаш тІарчарна, цун совгІа, тІема звани) тІа а йолаш. Протокол медаль дІасийчо кулгаш яздеш а доагІ-доагІача тайпара къахьегамхой депутатий районни, городской Совета исполнительни комитеге, эскара дакъе, соединене, учреждене, заведене улладеш а да.

6. Юбилейни медалаш кхара учет а хІаьта митта уж дІателара лелама къахьехьара отчетность а лелаю къахьегамхой депутатий краевой, областной Советий исполнительни комитетама, автономни республикай Лакхехьарча Советий Президиумаша, областашта ехьалуш йоацача союзни республикай Лакхехьарча Советий Президиумаша, хІаьта тІема гІулакхаш тІарчар хьахьехьа — СССР Герзашцарча Низий тайпай, тІема ок угай, бІун группай, ПВО округай, флотий командоване.

Союзни республикай Лакхехьарча Советий Президиумаша, СССР оборона Министерства, СССР чурча гІулакхий Министерства, СССР Министрий Советерча пачхьалкхен кхерамзален Комитето юкъ-юкъе СССР Лакхехьарча Совета Президиумага хоам бу юбилейни медаль телара лелмах.

7. «Къахьегама деналах (тІема деналах). Владимир Ильич Ленин ваь 100 шу дизар белгалдоаккхаш» яха юбилейни медаль ьыда оагІорахьа накъха тІа, оденаши медалаши хуле, «За трудовое отличие» яхача медала тІехьагІа йоалаю.

8. «Къахьегама деналах (тІема деналах). Владимир Ильич Ленин ваь 100 шу дизар белгалдоаккхаш» яха юбилейни медаль еана волчо сийленцен еза лоархІаша делае ше ча, хьинар па кхохеш къахьега, къахьегама оасарле лакхъар духьа хьинаре къовсам лоаттабе, ший тІема говзал эргайоахаш тоае, бІун тІема кийчо чІоагІъяра хьинаре новкъостал де, къахьегамен тІемен дисциплина лелара, ший гражданский тІемен декхар кхоачашдара хьоахаме хила веза.

9. «Къахьегама хьинарах (тІема хьинарах). Владимир Ильич Ленин ваь 100 шу дизар белгалдоаккхаш» яха юбилейни медаль на еннар венначул тІехьагІа шийначча удостоверени цхьана цун дезале юс на вина йолийташ дагалоаттаваре совгІат сана улле.

Нагахьа санна медаль е цунара удостоверени дайча, из енначун бокъо я оттаьча образецах йола дІаяхке медаларча нентала делае. Медален удостоверени дубликаташ телаш.

СССР ОБОРОНА МИНИСТРА ПРИКАЗ

№ 209 г. МОСКВА. 1969 ШЕРА 7 НОЯБРЬ

Новкъостий Эскарех Флотен тІемахой!

Тахан советски халкъо цун Герзашцарча Низаши, дерригача прогрессивни адамаша дезду Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 52 шу дизар.

Коммунистически партено гонахьа айлха кхотабенна бола Советски Союза къахьегамхой халкъа болхам дегІабоалабеча дакъача кердача толамашка накъабаьхкаб шу цІейна. Вай Іилманен техникиен карагІдакина тІехдаьнна доккха хІама да духха ха йоацаш чакхбаьнна кхаь советски космически кема цхьана баьинкъ.

Советски вахха къахьегамен политически керда хьинари чудоссадаьд Владимир Ильич Ленин ваь 100 шу дизара ена кийчо. Пятилетка ханал хьалха кхоачашъяр духьа къовсам а лоаттабеш вай халкъо ший дерриге низаши творчески хьинари дІатех социалистически Даьхен низ дІахо чІоагІбара гІулакха.

Дунен социальни шин системана юкъе исторически къовсам латтача чоалханеча хьалашка хьалъеш я СССР-е коммунизм. Исторе да кхоачаь бола эксплуататорски строй дІахо йодале а гІерташ, империалисташа чІоагІбу социализмина духьала лоаттабу къовсам, халкъий къаман-кортамукъален болам тоІабе гІерт, герз Іоаду, тІема авантюраш лелаю.

Ленински арахьарча политика принципашта тешаме йолча Коммунистически партеи Советски правительстваи лерргІа чакхдоах дунен халкъашта юкъера кхоккам кІаьдбара, социалистически содружества мехкий цхьоагІо чІоагІъяра тІаберзаба ниКъ, массе оагІорахьара хьалхоаш паргІатон лоІами баьлан лоамаш, социальни прогресс баьлан лоамаш къовсам лоаттабу халкъаш.

Сийлахь - йоккхача Октябра карагІдаьнчарш, советски халкъа беркате къахьегам фе лоралеш латт вай Герзашцара Низаш. Вошарашка долча социалистически мехкий эскарашца йоахргІоаца цхьоагІо а йолаш цар низза кхоачашду шоай патриотически интернациональни декхар.

Новкъостий Эскарех Флотен тІемахой!

Аз дакъала душ шун дерригача халкъа юкъара цІей — Сийлахь - йоккхача Октябрьски социалистически революце 52 шу дизар. Керда дика хІамаш карагІдувлда шоана тІемен политически кийчо еча, тІема дисциплина, порядок, организованность чІоагІъеча, бІун тІема кийчо дІахо лакхъеча.

Сийлахь - йоккхача Октябрьски социалистически революце 52 шу дизар белгал а доаккхаш, АЗ ПРИКАЗ ЛУ:

Тахан, 7-ча ноябре, моттигерча хана 20 сахьат дальча вай Даьхен столице — городе - турпале Москве, союзни республикай столицашка, городашка - турпалашка Ленинграде, Волгограде, Севастополе, Одессе, крепосте - турпале Бресте тхьаь иттазза йоалача топаша салют яла.

Дакъала хилда вай сийлахьйоккха Даьхе — Советски Социалистически Республикай Союз!

Дакъала хилда турпал советски халкъ а цун майра Герзашцара Низаш а!

Хоастам хилба Советски Союза Коммунистически партена — еррига вай котолоаш яхара декхаш урхуиттадер а вІаштІехьадехар а!

СССР оборона министр Советски Союза Маршал А. ГРЕЧКО.

«КЪАХЬЕГАМА ДЕНАЛАХ (ТІЕМА ДЕНАЛАХ). ВЛАДИМИР ИЛЬИЧ ЛЕНИН ВАЬ 100 ШУ ДИЗАР БЕЛГАЛДОАККХАШ» ЯХАЧА ЮБИЛЕЙНИ МЕДАЛА

ОПИСАНИ

«Къахьегама деналах (тІема деналах). Владимир Ильич Ленин ваь 100 шу дизар белгалдоаккхаш» яха медаль латунах хьеш а 32 мм хинметр болча горгача гома форма болаш я я.

Медала хьалхашкахьарча оагІо тІа матовя фоне хьалехьа дІавийрза ваІача В. И. Ленина рельефни сурт доала. КІалхарча дакъе тІа — «1870 — 1970» яхта.

Медала тІехьашкахьарча оагІо тІа матовя фоне тІа да: гома лакхерча дакъе тІа «Къахьегама деналах» е «ТІема деналах» яха йоазув, цунна кІал — марсен гонен сурт а «В. И. Ленин ваь 100 шу дизар белгалдоаккхаш» яха йоазув а; медала кІалхарча дакъе тІа — вІашига ахн са бІие седкъаш.

Медала гонахьа йист йола.

Медаль чІуген оалам зеннойн новкъосталца йистанех кІоагІадаш доахкача бІн са болча мологаш хеттайолийт. Колодкаца мІаахарча йиста йоахтала хапшаш долх, цун чухьарча дакъа тІа дахье муароин ленте довла цІе бос а болаш. 24 мм шера е долаш. Лента тІа гІолла вІоахамашка шиь жІика доаа: юкъе гІолла — шиь, йистошка гІолла цхьаиза. Колодкина тІехьашкахьарча оагІорахьа медаль баогІкъа дІайоаза бехка булавка боала.

В. И. ЛЕНИН ВАЬ 100 ШУ ДИЗАРГА

ЛЕНИНИ АДАМАШИ

Клара Цеткин

В. И. Ленин Кремле 1922 шера 3 октябре Совнаркома заседани хинначул тIехьаьгIа.

ТАСС фотохроника.

ЛЕНИНЦА сай хиина къамаьл сона дагадехача тахан хезаш санна, — цуп дешаш дахи са дег чу латт, — цуьна массаза а белгалйовлар сийлахь-воккхача революционни баьчча цхьа вамал. Из — къахьегамхошха долчу дуккхачу адамашцара, къаьстта — а болхлошарен ахархошарен цуп гIулакхаш кIоаргга дег тIера доагIаш хилар.

Адамий дег тIера уйла йолаш, цар дагаре хоши вар Ленин. Царна эшараш, лозавеш мах, Iоттебалергара денз къизагIча тайпара водж еттайларга кхачалца йолча хIара декарча цар вахарерца сагатонаш — цу долчаха хIамаша цуп дега болам бора. Из теш а волаш, цунна хайна хIара къаьст - къаьста хIама боарам боаццаш дуккхачар кхел хьахьокхаш дар цуьна. Ма чIоагIа дог тохаденна волаш дайнер цо сона 1920 шера ноябрь бетта юххье цул кIеззига хьалхагIа ше волча хиппача ахархошкара баьхкача ходокех:

— ТIаьюхаш тIолхаш, когех хьерчаш пахашкаш, когаш тIа юхаш хулчеш йолаш бар уж. Укх йолчагIа! Когаш геттара бошабаь бар цар, шоаш сийибенна, шелбенна бар. Бакъдар аьлча, тIема складера царна кога тIа юхха хIама я аьлпа распоряжени слар аз. Вешта цунах фу пойкъосзал хургдар царна? Эзараш а итташ эзараш а ахардойн болхлойн дел хIанз чоннаш хинна, паччахьалкхен чогах цу массанена а кога тIа хIама йойха варгвац. Мел сийначен уизаречен жожагIатара хьалгIатта, аралала дезаш да вай миска халкъ! Из мукъадаккхарга бода некъ дуккха а халагIа бе шук германски пролетарвата наькъал. Цхьабакъда, со теш цуп турпалазал, из кIалхардаргхилархи!

Юххьанца нюрттига, визткъа кара хьа ца хоьш дора Ленина къамаьл. ТIеххьара деташ чIоагIа, бордаш аlвшка а тоIадаь; наI чакхдаккха чIоагIа дахрхIа ше хилар хьахьокхаш аьлар цо.

Иваново - Вознесенске массех дн дахьакхуьл тIехьагIа, цу зорна хила мегаш, цунга хоьш бе вашар со сайна дег чу ессо фицулуроацача уйлаех: цига цийвача окружной конференцина тIаккI цуьна хьалдизача театра хиннача собранцин цига хиннча керттерча уйлаха, болх бераш дукхагIча хьалхье кхалхах а болча долча берий цIеношкен йоккхача текстальни фабрикен хиларах.

Ленина къаьстта чIоагIа хар лоьра, нагийча бераштен кхуьш боагIараштен юкъе сона бIаргадайнар а сона IаьгIвьар а, массадола хIамь деттар. Аз дийцар цуьна, болх беча кхалнаха сайна го мищта бар а, Германерга шоай боарашкарга хьала нухтIабовла гIерташ хаттараш дар а, юххера пар аьнар а:

— Ламенжал тха дерзанча баймакх даьнпача кагашка. Худьеш мара яц тха. Шийла я, балха хьинза а далаь. ЛенингIа дIаьлаьлаь, нагахьа сенна Iенна бурэ дика кога гIире тхоавикх кхоьте, тхоца чIоагIа дика хьетаргдолга. Ялот, а попаргIа кузелар оаш тхона! Цхьабакъда, дIалалахь цунгIа, из доешеш а тхо ситохалургдолаш долгI, нагахьа санна кхьмиттел кхм хIамаш тхоашта эшаргхуле а.

ЧIоагIа уйла тIалийтта ладугIар сога Ленина. Цуп юкье тIара бIаргагора цо сагатдеш хилар.

— Сона хоп, цу массаша долларашта мишта сагок а мишта лов аI — аьлар цо чIоагIа. — Уизара хет, Советски Iаьдалга хIанзе а повкъостал ие йиш да хилар. Вай кердача пачхаьалкхено хьалхагIа шиь нитун чIоагIне, къовсама духьалъотта еза. Цу гIулакха Iалаьмате йоккхий халопаш Iоциа езаргья. Цхьабакъда, ниттта хов сога, вай пролетаркашкe уж лоалургiолга. Уж туралаш бе, сийлахь-боккха турпалаш. Селазара совгIат дожаш сайно, балдожаш дац царна шоашта кортамукъалд йолажхилга. Из царна йолийн я бокхий халобаш а Iуллаш за вар из, шоай дийцаш мах цу наа мах кхьметтел хIийчар толладе хIал шоаш ца латтача хана а.

Ленина кIоаргга, геттара дика хиетайора кортамукъа волчача, шаргьаьлча общественни бытовойн формий бож - моарзагIана юкъе Iазап оаш долча адамий летышкара сагатонаш. Цхьабакъда, адамий гIайгIа мел чIоагIа ен Ленин хиллалле а, аьхе цунах кхоачамбаь дусаш лацар нахацара цун гIулакхаш. Уж гIулакхаш, дуккхачар санна, нахагара беле кодибарах латташ давар, чIоагIа овлаш хар цар исторически революционни ния хилерах терра наьна по нах беш хиния хиларах доехкаш. Эксплуататьена кIаллаттачен Iазапе баьккечен нахах эксплуатацечен лоаман духьалара къовсамхой ловрхIаши цудукьа цар хамбеши вар Ленин, хIаьта къовсам лоаттабеш мел бераш сато сога тIалоаттаю моллагIа тайпа эксплуатаци Iазапа цIендаь дIадоккхаш бола керда общественни строй хьалъераш лоарxIаш а цудукьа цар хам беш а вар из. Iазапен эксплуатацен къаьлара ларлаш йохнелга, наьха гIулакх из хиларах терра, цо вийхя дувзаденна лаьрхIад, ниттта наьха гIулакх хиннача, Iазапа эксплуатации йовца строй хьаяръа. Цхьа Ленина сога из хилара, дуне эргадоаккхаш йолча пролетарски революце кортамукъален гIулакхах кхоачам болаш хилар цуьна «наьха цхьа дукхаль», «декел а дукхал а» хилазе аргIоадеш лоархIар цо. Къаьнардар котталонца дохадеш кердадар хьаххолла дезаш дола революционни адамаш цхьа лоадамбоацен доаш доацен хIама, керте латтарий эIаммигача группа шийла долча тайпара хьаьIашагIйолла йиш йола ваттенна таш санна дехьа Ленина.

Ной Маркса санна лоархIаш хиннача Ленина, бIадар болча, болаш лоархIам бора массе ваттархьара ца культурно вегIаболара. Цуна лоархIар. по революцена карагIданна сийлахь-йоккха хIама а коммунизм хьаьийрара боккха таьр а.

— Шеча бIарга — аьнар цо сога цкъа, — шерра никъ хьабийлаб хIанз дIайолаеннача экономически революце дарда тIа а цунца дийн бувзам болаш чакхйоаккхаш йола Iалаьмате йоккхача масштабе культурни революце ера. Зеда тIа тайп-тайпарча къамехи раседи бола а культура тайп-тайпарча лагIаш тIа латта а миллионаш бола маIа наки кхатнахи, — уж беррига а хIанз хьалхашкахьа, кердача вахаргахьа хьийдаб. Советски Iаьдала хьалашка латта Iалаьмате доккха дешар да из. Цо шерашка, итташ шераштха кхоачашде дезе дуккхача бIаьшерешкара культурни декхар. Советски органаш учреждении совнагIа культурни прогресса гIулакха бол беш а Iилманхой, художникий, хьехархой Iалаьмате дукха организацеши объединенеши. Iалаьмате боккха культурни болх бу вай профсоюзаша предпиятешка, вай коопераце кортешка. Вай парте хьанар — дешаш а массанахьа кхочаш а да. Iалаьмате дукха хIамаш да деш, хиначар ца нийсдача доккхий да вийна карагIдьаьна йолаш, цхьабакъда, уж эIамага хет да дезачунна нийсдича. Вай культурни революци дIайз дIа ларе йолаеннаш.

Дага а доаццо хьоахдйар Ленина Доккхача театре оттаь цхьа башен - дика балетин ростановка.

— Бакъда, — аьлла а къежа аьлар цо, — балет, театр, опера, кердачен кердагIа йолчен живописан скульптурен выставка, — из долла хIама вай, большевикаш, цига хийттача тайпара сел уизаре оакхарой ца хилар хиллар ловзол дехьарча дуккхачарга дIахьокхаш да. Уж а царна тарра кхы мел дола а общественни гIулакхаш аз харцалье лоархIаш дац, — из цар мах ца беш вIалда а дац. Цхьабакъда, мукIарал дерга да, са дего дуькагIа къоадалдеш дар юстарча кортацка юхьанара ши - кхо школа юдалга хилара, выставка тоаж бодиргIа экспонат оттаечул...

Пхи шу дIадаьнна наьхи сийлахь-воккхача доттагIчо, уж сомабаьнач, хьалаизабьвчо зIамигачен зелуш бойлачен вахага чIоагIа уж дукхабезаш цирах тешацен хьийжа ший бIаргаш дIакъайлача хала лезз. Цхьабакъда, из вийнавале а Ленина гIулакх дайндац. Из дахаш ду, из кхиеаьлала а йоалаш дIадерж цо къахаллачен цо кулгалдаьчен парте доазонел арахьа, социализм хьаьлеш Советски Союзе къахьегаш долча, капиталистически мехкашка Iаьдал хьаданккар дукха кортамукъален къовсам лоаттабеш долча, колониальни мехкашка шоашта доал дераш - эксплуататорашта Iазап тIалоаттадераштен дукьала гIутташ латтача чот йоашаш дуккхача адамашта юкъе. Цар чакхдоаккхаш долча цу исторически, творчески гIулакхах хургда цуьна догIа доагIаш дола памятник.

(АПН).

*) Владимир Ильич Ленинах дагадоагIарий V-ча тома тIера. Книжка кепатоха хийчаьр КПСС ЦК-арча марксизма-ленинизма Институтон Политиздатон.

**). ДагадоагIараш 1924 шера яздаь. (Ред).

Цхьа дезал санна

Дуккхача хана денз дика къахьегаш, цхьа дезал санна барт болаш хьайоагIа «Малгобекнефть» НПУ дахьалагIча промысла Торий Матрена Власовна нерте латта мехкадьтта доаккха бригада.

Шоай къахьегамах, вIаларах лаьца дувц доккхьа бригадира а цун новкъосташа а.

ТОРИЯ МАТРЕНА ВЛАСОВНА, БРИГАДИР

Дикъ къамах нах ба тха бригаде болх беш: ерсий, гIалгIай, нохчий, гIумкий. Уж беррига я цхьа дезал санна шоайла Iимерза, эздел дошаш ба.

Дукха ха я тха коллективо вгIазваха бIаралъежаш ши сиг ца гу, дIа-хьа оалаш во дош ца хозе.

Укх тIоахьара шеранка а эскаре е дешадалар ... цхьа коллективера. Сона хIабхьаь хургдолга мотгIаш лехараш бац тхона юкье.

Ер шоллагIа шу да тха бригаде къахьегама дисциплина тохлаьъ а, мехна а, балха сиг тIехьаваьнна а цхьаккха талхе хIама ца хуло. ХIараваз ше волча моттиге дикагIа къахьога гIерт.

Укх В. И. Ленина юбилейна кийчо еча шера цIаьхдал сонгIа 20,8 эзар тонн мехкадьтта даккха дош деннадар тха. Из 9 бетта тIехкхоачашдир. 25600 тонн кхачадар оахо. Цу могIа керда цу къегIадаьхе лехьа 30 эзар тоннаш дIадаккхачийта уйла я, ала из цифра. Тоннига дIабода мел 3,6 процент лохбаьб. Скважинашта ремонт ца еш болх бе кийп 118 дешарра 167 денна дIакхачийтай.

Ер воархIлегIа шу да тха коллективо коммунистически къахьегама цIи лелаю.

Мишта аIашкIехьдовл тха цитта тIера, Iимерза долаш болх бе? Цох тха боллдоша шоаш дикагIа, ардав. Хiаьта а сайна хеттар дав лов сона а.

Эттара цIаьхха тха бригадера дуьлгIайш хиннача Колесников Федор Львовича сайнча дарда тIа дах тхо. ЧIоагIа, тешаме я из. Дакъаво дехкар, дIа-хьа новкъостал дар, тайп-тайпарча къамех болча нахаца гIулакхаш дикагIа леладар, нийсхо лоаар — из да тхона ше дIаводдаш во дитар.

ГАРДАЛОЕВ РАМЗАН, ПАРТГРУППОРГ

12 коммунист ва тхо коллективаа барт тоабе декхарийла вараш. Тхоай бригаде дика традици дегIаккхулар, наха коммунистически хьехам балаш кертера декхар лоархI оахо.

Укх денoшка республика газеташ тIа дукха дуьш урхох лаьца, вIамиге сиг, йоI бола беш йолча коллективаша уж дархIар, царна хоза совгIаташ телар дийд да махаш белгалдоах газеташа. Из гIулакх оаха дIадоладаь дукха ха я.

Маьре йоза йоI, сиг йоалаю эIамига сиг совгIат ца луш ватац. Цiенкхо дагардаргаш дукха ха йоацаш сиг йолаваьна тха операторан Гунаев Зорбика шийна оаха дезар совгIат. Иштта белгалдаьккхар оаха Чертоев Салангира ца сийдца да а.

Мишта лу оаха из совгIат? Бригаде вIамигIа а кхийте лоашош доах маьрe йодачоа, сиг йоалашнеа. Цуа тIехьагIа вIашагIа а кхийте хьалачегIа деча долх.

Цу гIулакхо нах шоайла дикагIа вIа-юха бовзийт, бовзам чIоагIбу, шар бехктокхам лекхбу.

Цхьаькха а аргда аз. Тха партийна группо хIама дац ерригача коллективаца дагa ца йоалиш. Ер бола критика а сага дег чу южаргйолаш, Iоттар юкъе доацаш хул тха.

Тха коллективо юкъе цхьа сиг вац ший балха гоазал лакх ца йиш, цхьаьнахьа деша во вагIаш, кружкоеи занятешка ца ухаш.

Саьзетам дакха хилча, ваннеш хилча эттагIа да дика болх бе а сакъердаме даха а.

МАМИЛОВ КЪАМБУЛАТА САНДРО, ОПЕРАТОР

Сай дезал санна безаме хет сона тхоай коллектив. Хьаккхаш та, дог цIена сиг лоархIаш, цуи сий деш я из. Ер йIслагIа шу да из укхаза болх бу. Укхазара кхычахьа вахаз эьнна уйла вер чу есsаш сона цIаккхе а.

Сай новкъостий эгтара дикагIа йола оамал хет сона кхайка ца безаш уж оарцагIбала кийча хилар, хIаьта нахача-лелача цу тайпара моттигаш нийслу.

Массехк ди хьалха № 728 йолча скважина лине тIа задание прокладка хуьцаш воллар со. Ер сатхалеш я цох йоахкараш, цу тIа чIоагIа чоалхане болх а бе ра. Низкъало яр уж хьалъайе а дIа-юха теттта а. Гьана йоаццаш агIача шиЙ начальк гIулакх дер хьалe Ивановна Мария Мануиловна сога бIарг лоацаш хиннаьр. Хайнадар цуьна со йиш ехa хьувзилга. Шийца тха подземни Салатов Хьасмухьмад а воалавеш хьвера оператор. Са сай дийнахь гаррашe бe безаш хиннe болх цхьан сахьата чакбаьхкар оаха къайне. Со се а гIадвода сай новкъостал эшаш бригаде моттиг нийсьелча.

Со эIамига вац. Дуккхача моттигашка къахьегад, дуккхача коллективашта юкье хинна. Бакъдa, хIанзарьар санна дега хьатIазаш хиннавц цхьаккха а.

ГОРБАКОВА МАЛИКА, ОПЕРАТОР

Дукха ха яц со укхаза операторалла болх бе ела, бакъда, се укхаза хьалкхийча санна хет сона. ХIанзд ва иштта? Сона сайна а хац. Цхьа шиЙ тайпара цIена безач. йIовхал а тхона юкъе.

Дика хет делкъагIа хIама дуьча хана массене а ше-ше дeпар дIахача истоза тIа IотIалудлаш, ше-ше беша дIача кхычунга бийта гIерташ бIаргадайча, бегаш беш, Iимерза къамаьлаш дешарIача новкъосташта бIаралхьежаш.

Иштта оаш а дукха теркал ца ду, гьнара хьежача лоадам боаца хIамаш хургда-кх тхона, тайп-тайпарча къамех болча тха дезала юкъе йIовхал лоаттаер.

Укх шера ит класс яьккхай аз, хIанз мехкдьттахочун профессе Iомаер йолча деша яха дага я. Бакъда, мичахьа со йоде а сай коллективе юха-м йоагIаргья.

АВИЛОВА ВАЛЕНТИНА, КОМСОРГ

Со укх шера мехкдаьтта техникума 4-ча курсе дIачуьнний. Сай сахар укх коллективаца хотта лаьрхIид аз. МелагIа гIулакх да сона укхаза эттара чIоагIагIа безаденнар? БоккхагIбараца тха катнахой, ю йоаххо. ЗIамигача сага юкъе хета, цунна фу эш хьажа гIерт уж.

Укхаза йоалха гIа болх а баь хIанз пенсе бIахараштa а дицлаш тхо. Мария Власовнас нийца безаме воккха сиг Колесников Федор Львович, воккхагIа вола оператор хиннa Мишенцев Николай Иванович, кхьбола пенсионераш бригаде баьхкача оаха го бу царна. Царга цийгайлоа йоакхе хе чIоагIа хозахет.

Тхона доал, новкъостал эшача, уж кийча болга. Iазва хIама ийшча саргагIа доал тхо а, уж юкъе бойлиш цIаьхха торжественни мероприяте яц, ков-карта эша хIама ду.

Цеиьвьиивар Машенцев Николай Иванович дукха ха йоацаш оаха, бригада катийча махен мехнарашеа, таьнна ара улла цун беш чу а ийца гIадамаш а къмжкIаш а тхоай транспортана дIа хоа йизьяна. Тхона цхьан-инн сахьата бе болх шера баьр, хIаьта цунна дагардаргдоаш. доккха хIама-хилар цунах.

Из санна йолча гIулакхашта къаьстта вIатайоахийт тха бригада комсомольски организаце. Каст-каста субботникаш, рейдаш ю оаха.

Тха яр санна йолча коллективе дог доагIа дика болх бе, деша, цхьа вакъа воалаш вахa!

Юбилейна яхье хьалха леттараш дувц

Къахьегамхочун дегаоидало

Къаьстта беиигоаьма дег сона вай къхьегаш хIанз Ленина юбилейна наьхадаиара тIайша социалистически декарош хьехаркаца хана. ХIана аьлча дезде лов из ди дикача гIулакхаца.

Iалама - хаьтама кьалош дика доллаш я геттара вьуьнйн вораI центерада тIехбалацар царгIонца. Цхьабакъда дукха хургдарlap КПСС ЦК мартовски (1965-гIа шу) Пленум хиннчул тIехьагIа. Пленумо бойъо елар бокхаманта шоай хьалешка пайдемогIа йола культурош кхое, къахьегамцаре мьхьа безам совбоккхара йолча мероприятех шерра пейда ьца.

Атта дац дишал лакхо йола гхьамма кхеда. Дика рассада кхеяр, из мита дика кийчдеьча лоьтта гоеза дIаер, эшаша боарамаIа удобренеш тоесар, хий дила вар — цу деррингех тийша бе вуьнэьам. Тхьамна дуьче кхай тIа бассейн хьанхар оаха. ХIанз эшаше кана хий хул. Из бахьан долаш укх шера тхо торо хилар гектаре хьуежьам 15 центнерга дIакхоачаьба.

Х. ЦАГАРАЕВ,

Шолжо района Куйбышевна цIерагIча колхозе тхьамелладерий иванной хулгамо.

Лаьттанна кIалхара беркат

Таханарча дезача дийнахь тха дега дукхагIа тоам бер фуд аьлча сайга хьатточа, ве арда: «В. И. Ленина 100 шу дузача юбилейна дика кийчо е тха вIашIехьдовлинга дач», — аьнна. ХIана аьлча вай хIаране ваккре а да из эгара дезагIа доле да.

Се а волаш 4 оператор ва тха 6 скважина чуйоагIача тхоай бригадерча групповой установкана гIулакх деш. Массене а бокхачо безамца къаьлет оаха, скважинай дебит лакхье гIерт.

ХьаьлагIа парафино турбаш дIа а йийша уж цIеттьалуш цхьайола скважинаш сеца яаш хулар тха. 3—4 дн а доенхар цхьайолча хана. Нагахь санне дийнахьн буси 150 — 200 тонн мехкадьтта луш йола скважина социйна ца деш дола ве парийа хала дац.

Цудуьэа оаха, операторераша, Самойленко Ивана, Шестатоа Александра, Боевнов Ивана, тхоайла дега а даьнна нzaл за хургдоецо гIулакх вIашIехьдаьккхар ХIама, нагахь санна, парафино турба дIайчуьача цхьаккха скважинаш сеца оаш, хIана аьлча цу хлазе а скважине чуре доагIа мехкадьтта моллагIча турбага дIачу - хьачу диала йиш бола приспособлени хьа оаха. Цхьад, дащ болх бу скважинаша.

Карабулакга этара хьалза мехкдьтта дакна № 16 йолa скважине тха групповой установке я. Ер 12-гIа шу да цо цеккадаш лахткIалхара мехкдьтта хьатепа. Нагахь санна оаха, довл ца доре дукха ха хургьяр из сеца а дIахьайла а. Цу юкъа цо денна мехкдьтта 150 эзар тонн я.

ХIанз а къарлуш яц, кьнчарне гIехьайнса дагийолеш яц из. Цун яр санна хе йIехьхе керхI тхоай кхуча скважиннай а. Из дош кхачаде миз, хьинар, опыт тхога йолаш а я.

М. КРУГЛОВ,

«Сунжанефть» НПУ цхьаьлагIча промысла № 4 йолча бригада воккхагIвола оператор.

КЪОВСАМЕ ЧIОАГIДЕННА ВОШАЛ

ЦКЪА Наьсар-Керте тхо цIагIа вийсе а кьаккха сеша ткъей говраш тIа а хайша Моккъий. Юрта Уварова беши дIадахар Орджоникидзен, Бутырин, Элердов, сон (цига ер тха тIема штаб). Цу хана цхьа говр-баьри вара. ГIалгIай меттада геттара нехa а вехa чIоагIа деттар до, Весланагахье нулгаш дIа я хьувкхаш. Уж кьетацар по фу йоах. КIелаг-дукха эрсий мотт хоаш хиларах сога талмачал дайтар цар. «Калмыков дамогаш хиннав, ... даде сиг воашаш бисаб партизанаш. ХIаьта хийчбенна бахIаш деникиншаш ба, мешинанкъе дехье дIа а лаьцa», — йоахар цу вIаммигача сага.

Такан санна дагадоагIа сона из. Элердовгахьа дIа а вийрзе — Хьо бакъахье вa цига, — аьлар Сергос.

Из хиннадар Орджоникидзе тха дахга Сослмбекагa яздаь кхьхат. «СихагIа Элердов цу юртара ваннаххьа дIа а вигe дIахьулаве, деникиншаш цига бахка, хийчлуш ба», — йоахар цу тIа.

ЧIоагIа шиЙ дезача сагатдора Элердова. Орджоникидзе бахар уж, Дика дагайоагIа сона цун сесаг Дуня. Постех лора а луш кхычахье гIорла го, бахкха уж бахача нийар тIа вахар со тачанкица. Са гIар а ейза наI хьайийлаар Дуняс. Цу цIагIа вагIар Назаретян а. Цигга бейзар сона агара хьалха из къонахчал дола саг. Из хичиавар Орджоникидзе Ленинга яхьийтача телеграммах ахча дахьеш вено сиг. Цу хиналсона хацар цуп сомача брезента тIормигa чу аьллер ехча дий.

Из а Дуня а Серго сесаг Зина а йоллаеш се эIавахкача новкъа юха Наьсар-Керте вера го. Назаретяна Сергох дIакхеталга лейра (Серго цу юкъа Буройав Заанков Идрисe цIагIа Iеш вар). Из тIормий сога хьабелар Назаретяна. МегаргбиЙ аьнна цунга хаьтте а хьатта нуора фучa тIе из IотIе а бИлла цу тIа IотIачайра со, ферта тIа а кхелла. Дукха баьхкар мархIабетталуш Сергон Назаретяни, Зина а тхоца яр.

Серго хьаттар сога хьай новкъост хIалхарвьиккхаиий Iа, аьнна. Юха а вола даьга дIааьлар из ниттa хетташ вар из, дIавигача бакъахьа ва Элердов, аьнна. Сихха вордa дIа а ежа из а цун сесаг а СурхотIа сай вахь-наьна воша Богатырев Мусоста Посто волча дIабигар из уж.

Постос аьлан, укхаза вита йиш яц ер, дIана аьлча СурхотIа а дагайовла деникиншашта, укхаза ше кхочаш Iе дагаболаш бац, яхаш, да хьалоза хибарaш. Мужеча дIа а бига Гандаров Илеза Элберд яхача сага дIалургба Iе ераш, из бахкийтаб аьнна. Вил эIамига сиг вара говрана тIа а хайша тхо хьунагIа гIолла бодача новкъе нокха лаха. Галешка кхачача юхабийрзар уж, тхо дIаво дахар.

ШоллагIча дийнахь юха Сурхотiа вера со. Дукха нах бар маьхдига хьалхашка. Укхаза бар Серго, Бутырин, Назаретян, Зина. Уж баьхка хиннаб нах тIема кийчбе а, Эльдарова бIарг тиза а. (две дIааьнна хиннадар из СурхотIа вигалга).

Цига шоай къамаьл я дах беррига а Постора цIагIа дIахубахар уж. Цигара дIа-юха хьулабелар. Массехк ди даьлча со улув а волаш Серго Зинан Мужеча Элердов волча бахар. ДагадоагIа цIен-да Элберди сон хьа а вийха ший кисара хьадаккха дото анал Iочу а тесса Серго мала аьнна шурий кал тхошка хьакхондабь. Тiаккха ше малар. Эпаз Зинайга дIаделар: «ЧIоагIа лоралахь иза, аьнна тхога — хIанз бокъонни дола тешаме доттагIий да вай, аьлар.

СурхотIара Гlуза хьалбигар Назаретяни Бутырин (белогвардейцаш Экажкъонгий - Юрта кхаьча ка яр из). Лоамашка бала нах вIашагIтоха, оршагIбала вахa уж ишъ хала памогше хилар. Назаретян аьлар цу авараж, Бутырин кхалхар...

Цу дейяя долчо большевикеш дIа я кхийтта Советски Iаьдал вакха гIазгIай оарцагIбоххаш хилар юртаншкара дикагIа бола къонахий.

Дукха да хIанз дийнабарий цу денох лаьца дувца. Тхьа эзе хIара лер, цу хана леладаь хIамаш. ТIехьенна наькъдаргда уж.

М. МАНСИГОВ,

граждански тIема ветеран, пенсионер.

Дукха боллаа ба Назрановски «Электроинструмент» яхача заводе хьнаре къахьегарца завода коллективо чIоагIа лоархIашия сийдеша. Царех а токарь-револьверщица Буражева Ирина, Чемурзиева Субур, Цароева Роза, кхы дукхаа бараш а. ХIара дешна задани 120—125 процент кхоачашдьо царех хIаране.

Сурта тIа: хьаьнна аттхдата хьожаш ба И. Буражевая, С. Чемурзиевая.

И. ПЛИЕВА сурт.

Юбилейни яхье хьалха латтараша дуьц

Иштта къахьег ооха

Цlенкха газета ядаь вац со. Е язде дагадохаргдарий а вац, дукха ха йоаццаш ленсе ваха новкъост Бурлаков Александр Гаврилович волча тха коллектив яхе хиннецаре. Хоза дlайнхьар ооха из сайре. Луьш-оалаш, цхьана болх беш яьккха ха дагаухаш, техьара кердадараш дувцаш деьгlар. Цига дагадехар сона ткоай, цхьан цlен дезаль санна, барт тайнача коллектива оамалех, къахьегама толамех язде.

Пенсе баха новкъостий болча ахар, царна фу эш хьажар оамал а хиннa дlаэттай аз болх беча установке. Оарцаrlдоал саг цамогаш хилча е хатар хинна моттиг эттача.

Завода кхыча установкашта юкъе а поарxlамеrla лоархlаш я цхьоалагlча цеха тха пхелагle установка. Дукха болхлой ба шоай къахьегама никъ укхаза дlаболабь. Установка «къонгаш» ба мехка тайп-тайпарча моттигашка.

Хlанз гаьнача Сибарегlа юплаш латтача газопровода начальник ва нсе. Голев, Белорусерча Люберецк яхача городерча завода директор — Д. Д. Никулин, тха директор В. П. Петров, иштта кхы а. Шоай вахара школа лоархl цар № 5 йолча установках.

Укхазара дукха болхлой дlанха бале е завода «Тlум» лоархlаш в установке юкъейиса коллектив. Лаьха разряд йола болхлой ба укхаза хьаьнала къахьегаш. Царех цхьабарий цlераш яха лов сона: оператор П. Харитоненко, слесарь Н. Токарев, оператора гlончаш А. Магомедов, А. Бибарсов, кхы дукхаза бараш е.

Технологически режим нийса лелабрах тха торо хул лакха дикал йола бензин вракеца. Нормал меттаза е совгlа хул бензинах йовхка октанрен хlамаш. Цудухьа цхьанкха тlахьожам а боацаш экспорте дlадохьийт ооха довкиза бензин, хlаьта термически крекингашкере довкиза дизельни доагор — компонента дlадоде...

Пятилетка дикьлагlча шера тlайнйце хинна декхараш 25 сентябре кхочашдаь яьнай тха установка чуйоаrla цхьоалаrla цех. Хlаьта № 5 йолча установко кхы а хьалхагlа 17 сентабра дена пятилетка тlехьарча шера чотах къахьег. Хlара шера массехк болхлочо учебни комбинате лакхъю шоай разряд. Дукха ха йоаццаш эггара лакхагlйола 6 разряд яьккхар оператора Тимофеев Виктора, 4 разряда экзамен дlаелар Бибарсов Анатоле, оператора нов. Харитоненкос, кхычар.

Цхьоалагlча цеха меттал оррагача завода а сийдеш ба тха общественникаш оператора гlончаш А. Чуркин — редколлеге член, Ю. Абраменко — комсомольски группа комсорг, КПСС обкома член, СССР Лакхехьарча Совета депутат, Социалистически Къахьегама Турпал — А. С. Клепов, кхыбараш.

А. КОНСТАНТИНОВ,
Грозненски XXIII съезда цlерагlча крекинг - завода 5-ча установка 1-ча бригада аьнкагlйола оператор.

Дош чlоагlа да

Лакха дар оаха, доарнаш, юбилейни шера тlайнца социалистически доктараш. Хlара денна цlаrlертта къахьега дийзар тха уж кхочашдара. Пленах хlара lаттагара шера 2300 килограмм аккха вэача кlамзлехьа 2600 килограмм шура яьккхай аз. Сол дукха тlехьабисабац тха фермера доаркаш. З. Ашханова, П. Гайрбекова, А. Курбанова, Т. Килоева, Н. Пирогова. Цар а дика тlеккхоачашьхьй шура чеккара шора план. Иштта цхьа дог-уйла йолаш ба тха коллективацара баррига мах а.

Дукха ха йоаццаш тха ферма доаркаша dаьхача толамий лакха мех а баь КПСС Наурски райкоми райисполкомон каьара кара тела Цlа байракх елар тха коллективана. Хlанзлеьа шера пленал совгlа ээар центнерга дlаккоачаш шура дlаеннай ооха панчадьалихена. Сийлахь - боккхача Октябра цlей болгалдеча дийнель аз рапорт лу айса тlайнца декхараш кхоачашдарал.

Л. КИЛОЕВА.
Наурски района «Красное знамя» колхоза доарна.

ДАЬЙ ГIУЛАКХАША ДIАДЕХ

ДУКХА дийнах аз вай боккхагlчар граждански Дай - мехкен тlемай гlулакхаш дувцаш доло литература, ветеранашка ладийгlад, кинокартинашка хьежав. Сагах мел доалла дикалар а водар а гучадоаккхаш хиннай из да. Хlаьта хlанз? Тlемаш чакхдаьнна дукха ха я. Мичахьа хьонхаргда са заманхоча цхий денал, хьаькъал, низ? Сенца белгалвала йиш я цун шийн даьшта-нанашта хьалхашка? Цу хаттара беккъонца жоп дала хьакъал lаьткхачаьар са болхлой [illegible] хилла, вай хальхьа балдама чlоагlа эша промышленни продукци сай цудгашна [illegible] валлаьца. Цу [illegible] дала сона новкъостий даьй Сийлахь-йоккхача Ленина кагирхошка дааь васкеташ, цун теоретически тlехьале йовзаре а. Турпал къахьегар, балха гезал дами [illegible] тlакхуш хилар, шийн Даьхен кхетам диэна доала а доааш мичча хана агрессораш та духьала оттаргоаш политически а физически а кийчвалар — из да вай хана кагирхошкара дlадехар.

Кагирхой дукха болаш йоккха коллектив я тха заводера яр. Дукха ба укхаза хlана тьаlенаде йиш болаш, кагирхошта на хезар, на дайнар дуниа, цар хьокхаш эна йиш йола къаьна краснолетовчаш. Сона цехе цхьан къахьегаш бlаь гарга эlамига саги йоlи я. Доалаш дехьарча мехкашка дlаухийтача цементирующи агрегаташта аьрlа деталаш арахеш тха цехо. Дикa кхетаду къоначa болхлоша продукце дика лакха хилийтара, ткоай мехка сий лакха латтадаьа шоаш мел бехктокхаме ба. Цудухьа девонга яу цар из тешам йоа ца бара.

Укх шера lай вал из. В. И. Ленина 100 шу дизара сийна тха завода кадрови болхлоша хlараде лакха социалистически декхараш тlайнцар. Сай новкъосташна Шинкарев Виктораца, Шеина Михаиллаца, Ритула Михаиллаца дагаваьлар малагlа декхараш тlаоидарда. Цу гlулакха хьалхе а айса дергдар, иза дlакхоачарба аьнна хетар къаьата листока тlа белгалдаьдар аз. Са новкъосташа регайир из плаь, иошита хетар lаrlатехар, тlаккха цу гlулакха собрани е ез, цеха къьйола кагирхой а нстара бита йиш яц аьнна цеха комсомольски организаце секретарага дlахайта даьрхlар ооха. Тахан собрани хургья цу гlулакха, — аьлар из. Ше охьа кхоачашдир комсорга. Сайрийна смена йистеяьча собрание гулбелар комсомольцаш. Цига lойийшар В. И. Ленина 100 шу дизара сийна тlаэца лаьрlа декхарий пунктащ.

Кагирхоша чlоагlа могадир аз де лаьрхlр, хlаьта шоаш хlарале дерздр цитта белгал а дир. Хьалхагlа заводе, тlаккха городе промышленни предприятешка, учреждениешка, еррагача республика боадаманка къахьегача кагирхоша хьалхьаьар из гlулакха. Фуд хlанзалца сонен соца цхьан къахьегача кагирхоштео наваrlдаьвар. Балха, нормаш, айса Зеи денначa тайнара. 130 процент кхачашьо аз, хlаьта цхьайнача хана 130 процентага а дlакхоач. Тиша аьшк гуддаь вальнаш, сайрийнара школа дийна йистехьакхай, институте деша экзамеваш дlаала кийчо яра подкурсашка ух, коммунистически къахьега яа ударник яха пlа аьккхай, балха разряд лакхьаьй, подкурсашка уххаше а В. И. Ленина биографи lомеча кружоке дакъа лоц.

Дукха карагlдаьнная сона яхье баьнначa са новкъосташта М. Шевляка, В. Шинкарева, М. Ритулана, иштта кхыбараашта, денна нормаш 110 — 130 процент кхачашьо цар. 72 комсомольцах 12 коммунистически къахьегама ударник яха цlи яьккхай, хlаьта кхы а 28 саг ва тха меке из цlи аккхара къовсам лаьттабеш. Ленински комсомола 51 шу дизара юбилей шо - шоай къахьегама совгlаташца паккавенаш тхоах хlаранар. Кхыча тайпара хила йиш а яцар. Иштта я тха традици, дай турпал гlулакхаша дlадех хьинар, денал, хьаькъал.

Г. БЕВЗЕНКО,
«Красный молот» завода № 16 йолча цеха токарь.

Дика къахьег Октябра дезача цlейна накъаболхаш Грозненски химически комбината ремонтно-механически цеха слесараша. Къаьстта лакха толамаш доах укх деношка Н. Сафонов керте латтача бригадо.

Массанена хьокхаш телиш къахьег бригадира гlонна волча Цуцаев Бахьаудина. Дукха цхьатарра оамалаш йоахк цу шиннех: цоай болх дукха безар, цхьатарра творчески уйлаш яр. Дукха ха йоаццаш цу шин новкъосто еннача рационализаторски предложенга торо хилийтар компрессораша ремонт ца эш болх бу ха кхозза лакхье. Ахчанга дилача цу предложенех хинна пайда 50000 сом да. Уж санна предложенеш кхы дукха а я цар тийжа.

Коммунистически къахьегама ударникаш ба уж шиъшие, цар шинне а кхьккха тlа «За трудовое отличие» яха медалаш къег. Комбинате дикагlбола общественникаш а лоархl новкъостех - коммунистех.

СУРТА ТlА: (аьрдехьара аьтте-хьа): бригадира гlонча В. Цуцаев бригадир Н. Сафонови болх беш ба.

С. Хутаева сурт.

Колхозхой III съезда делегата дувц

ХIАРА ДИ ЦIЕЙ!

ВЕЛАНА районах дукха да са дувц. Укхаза ваь, укхаза чакхъяьккхай юкъера школа. Укхаза дlайийлав комсомоле. Лоаца аьлча, укхаза дlадоладенна са вахар, укхаза эттан шин кога тlа ура.

...Ведана тахан. Гобьккха хьаьлеш керда гlишлош а, тоалуш, шерлуш йоагlа района центр. Цхьабакъда дукхьала, цхьа района центр тоаенна lийнаца. Эргадаьнна хувцаденнад района хlара юрта сийат. Иштта со вахаш йола Махкеты яха юрт а йовзаргйоацаш хувцаеннай. Сона дагайоагlа, дика деча а, бетта пхьа мара ткоай юрта товар ца дахьаш хинна ха. Хlаьта автобусий хург ма йий аьнна-м гага дага а дацар. Хlана аьлча наьхьаш дацар. Хlаьта хlанз? Районе а республике а цlи хезай нийсененача новкъача сага — Тайсумов lалаудина. Пашло а пхатиьа мара чакхваллургвоацача меттигашка гlолла чакхбаьнна цо баьла никъ. Юрта хьайийлай горадера санна йола дика столови. Цlи хезай библиотека, заведующе Агамирзоева Тамаре. Дукхача кхалнаха беламца йоаких юрта Совета кхалнаха юкъе беча балха заведующи йолча цун цlи, Тамарас lомабьб дукха кхалнах тlехьабиенча гlулайхаца шоай боккъа бахьан къовсам доаттабе. Хlаьта цун вошa? Тха колхоза кертера зоотехник — Нохч - Гlалгlай АССР заслуженни специалист. Хlаьта школе са хинта хьекархой? Уж ма барий вахара хойленаш бlартага, уж сай вунташца хьакхоана со lомаваьнни.

Вадара дукхача цаьхьай чакалгех цхьаннe уа со вана шийна чаяр школа аз йистейоаккхаш хиннар. Са безам хилар сай юрта lе. Аз лаьрхlар жа леладер хила.

Шу дьйнад колхое со болх бе воланенна. Керда хорадьнача гlулакха къайленаш йовзацар, дукха халонаш нийсдова. Бакъда сона новкъостьх дара Тайсумов lалаудина, Агамирзоева Тамаре, уж санна болчар. Ха яхача вокхача сага эттагlа хинна лъуниаша гlалла никъ била, лоаман хих тlаьш текна? Цхьа бер мара хlана доацаш марах къаьста йтсача Агамирзоева Тамаройна эттагlа хицяад къаьнача, тlехьадисача гlулакхашка доаттабеча къовсаме кочало аккха? Хlаьта со дикатта воал халонех къаьсна тlехьашка?. Цхьабакъда бола бе дlаволавенна кlеанг-дукха ха аьлча уж уйлаш кlезигагlа дига улар, хlаьта цхьа шу даьлча бlубенца болх бе волавелар.

Шиъ йоацаш да, гоашл болх барга хьаьна лакхлунга. Бакъда аз кхетадир балхаца безам, lайха хьаьлгьача гlулайнах хьо вашаш хилар пух кlезигагlа лоархlам боацаш хилар. Из бахьан долаш аьттув баьлар доакха деце а толамаш даха. Са lулаца 850 устагlа ба. Уж деррига а цхьаьккха тlера ца бaллийбаш хьаликхдаьд. Пачхаьлахенга тха дохара шера план а тlеххоачашдьай. Из бахьан долаш кастта хургйолча колхозхой кхоалагlча съезда делегатала хержав со.

«Деза цlейна накъавахара къахьегаш», — аал вай. Шийн цlийна Октябре хьайна ха аьлна паргlата къахьега йиш йоаш хьахелхача замаш хlара ди! Цудухьа къахьегама толамаш хlара саго хlара дезза шийн ями дlа ва кхоач даха доаг. Хlаьта тха хувхаrla бола колхозхой цу тайнара къахьегаш ба. Из бахьан доаш торо хиннай колхоза дlадахача шера (хьалха тlехьахесаш хиннай из) 1090 сом найда бе. Со тlешаш ва хlара шера найда дукхагlа хургхьаарах.

И. ГАРДАЕВ,
Ведано района Серговски цlерагlча колхоза вокхагlа вола жа lу, колхозхой Ерригенночи кхоалагlча съезда делегат.

1919 шера марl бутт болалуш дар из. Цхьан lуйрийна отара кlала дахча доаккхаш воаллаш Гlойтlагехьара цlаьхха топий таташ хьахезар Салаудена.

КОММУНИСТ

ОЧЕРК

— Селла гаргакхьача-м куртбац белогвардейцаш, хlана ювлте цига топаш, — уйло дечуниа тlера ваьккхар эlамига саг. Дигlо а кхесса доалаза вахача доттагlа волка вахар из. Массехк эlамига саг бlаргавайра цунна коа дlачувоаллеше а. Гlойтlа тlом латт! Цига-оарцагlбаха дагабуаш бар кагий нах. Царца вахa чloaгlo хир Салауде. Цхьабакъда цlаrlарбараашка ца хойташ дlаваха вlаштlехьаваар. Дас ше вохийтаргвоацилга хоаш вар из, боккхагlбола вежарий денница дуьхьале е баха дукха ха яр, хlаьтта хила човаш яь цlавена aarlар дь воша. Эггара тlехьа шийна къаенача наьнагара дехь йо деьга дlа ца хойташ шийна вахa дурам далар. Укхан дехар хьатlамца тигацар нанас, шиъ цига хилча кхоалагlчох илар клерав. Цхьабакъда шийн воl вахенза вартовоашлга хайна бlаргашка хий а этта шорттига, бордаrla — гlо хlаьта, — халла шa дош олладелар дуниа. Отара кlал деттар даь вешийн сира гоар, шlarla чьаьхьа кхоза лежа цун зоне гlал аназа потроканшa яр. Кхы Салаудена хlама а эшацар. Сихха барзкъа тlа а дийха, топи, гlапи бе ийца араийккхар из цlагlара. Уллша хьаьхь тlа ваьлча ваха кийчавенна бlаь гарга тоара бахра бlаргавейра цунна. Цига хержар юртахошна шоай тхьамада. Дики дновзе дина бlухо Якуев Тапавар из. Цул дикаrla гlема гоазал хош саг вацар оарцагlболлаш хилачa нохчий къонахачиг юкъе.

Большевикаш lоалашта карабалабе аьлча, майра дуьхьала эттача юрта шин оагlорахьара го баьдовь деш бар белогвардийнам ераш дlакхьаьча. Йоаллаше цlогlаш а деттaш, доаьна юкъе яхар отрад...

Сарралца тlом лаьттар цу дийнахь. Бирсача гlаьрахоах латаш майрил, денал, къонахчаа хьалькхар вожхачо а эlамигачо а. Дукхагlбараш юкъьенна ейза бао цу дийнахь гlема кьиэда. Юкхьакха ейза из мож-мехх даланза волча Зармаев Адама Салаудена а. Дlа сабарийна тlом бижачул тlехьаlа мара хатар алхайтта цу даьлнача эlамигачу сага шийн пхьарса тох кхийттайд.

Сосовш латташ тlехьашка кхейсар белогвардейниаш гонача уккара юрташкара тоначa сарно.

1919 шера 7 марта Гlойтlа яденикински бlухой наступлена йохарах № 2 йолча кубански казакий дивизе штаба начальника ше унача сводка тlа укх тайнара хоан бора: «Оала ва наступлени дтатьтар Урус-Мартанера, Гехера, Шаьлара денача гарцо, Гlойтlе йовккхаш хинна тха дивизи аьтта оагlорахьара гонна юкъе лаца гlертар моастагlа. Оарц делар Нокхъчиек Къаьнийчеш Атагlара. 18 сахьате доз а лаь Алзы—Грозненгахьа тlехьашка вла йийзар тха дивизи...».

Цу дийнахь хала човнаш йир Салауде воккхагlволча вешийна lалаудина. Шийн уралетта низ бслча хана, вowa, йоагаь юртеш бахьан долаш моастагlчунгара пхьа леха чlоагlо ю Салауде.

Иштта дуьэ шийн вахар ноxчий элмигачa сaго революцении событешца. Из юкъе волча партизански отряда белогвардейциите духьала тlемаш лоаттадуь Бердыкель (хlанзара Комсомольское), Устар-Гардой юрташ, «Джалка» яха разъезд бахьан долаш. Цул тlехьагlа дал нанен духьала долаше а, шийн вешийн гера бе а делла цун товраца Шерипов Асланбек волча лоаманка дlавода. Цунца цхьана моастагlах Воздвиженская станица, иштта кхийола юрташ мукъайоах.

20 марта Бердыкель, Устар-Гардой яха юрташ «Джалка» разъездан дlалаьца багlар деникинаш. Моастагlа цу хана чlоагlа вар, цудухьа тlехьашка бовла бийзар партизанаш. Укхаза а денал гойт Зармаева. Цу доаьна аьлца шийна дагалоаrlараш дуво из: — «Чlоагlа дукхаьа е еш юрташ йита тlехьашка даьлар тхо. Цхьабакъда, халахетар къонача дегашта уж гоавараш хlалакбо ниэ дlа ца къаьча Юххера а сахоадалаьивар. 23 марта бийсьена сатоссаш латташ Орга делаь а даьнна набарех йоллача Бердыкеле го бир оаха. Дlадоладелар доа. Чухьадухачa барзкъашца цlенoшкара араудар кхерабенна моастагlий. Дукха боабир уж цу дийнахь. Юххера а Грозней Аргунен юкъе лелача моастагlчуй броневоезда тlара йоаккхий топаш а этташ атаьл бир тхона. Цhа дукхагlбар моастагlчуй, хlаьта герза а чlоагlагlбар уж. Моастагlчунгара хьаьакха 18 фургон а герз а караенна 37 есар а волаш тlехьашка даьлар тхо...».

1920 шера деникинцаш лелла а баь Нохч-Гlалгlайчене Совети lедал эттар. Селханарча бlухошта хьалхашка цхьайна декхар эттар —хулакхи, кхыйолча контрреволюционни элементех моакlоцlенбар, бандитизмаца, кхаддакка зуламаш къовсам лоаттабар. Укхаза а белгалаоал Зармаев Салауди. Хьинаре дакъа лаци цо ЧОН-а отрада гlулакхашта юкъе, «НЭП» вай мехка чакхйоаккхача.

1921 шера комсомоле дlаиц Зармаев, хlаьта мехка сатем эттачул тlехьаrlа 1923 шера губонна путевках Москве Махбоолен вакъий Коммунистически университете деша вода, политически чlоагlвенна. Ленински парте член а волаш 1927 шера цlавоагlа из.

Тайп-тайпарча советски партийни балхашка хиннав Зармаев Салауди. Юххьанца парте Шалински окружкома хьалхара секретарь хул из, тlаккха Пожай-Юрта партийни организацена кулгалду. Цхьабакъда, из мичча аьна хиларах большевистски парте вииза член волаш, цун идейнта тешаме волаш чакхвоал. Къоча ахаркой вol ше ма хилара наесанахье къоча кьакха хьошташ кхоачашде хьож из. Зармаев Салауде кулгалиa Ножай-Юрта школаш, больницеш хьелл, нахa йоазув - дешар lомадара кампани дlайоладу.

1941, вай мехка фашисташ мухьйlакача шера лазаро кlалентa метта уллар Салауди. Цхьабакъда, еррига халаш моастагlчоа духьала эттача советски бlухошна яр. Цига ше хила йиш йоацилга хала лат цунна. Чlоагlа гlалвола из Шерипов Асланбека цlерагlа хургйола бронепоезд хьейта Грозне къахьегамхой дахча гуллаш ба аьлча. 1942 шера 23 декабре денначa кинтание тlа белгалдаьд: «А. Шерипова цlерагlа бронепоезд хьае С. А. Зармаевагlа 9500 сом дlаийнаd».

Уж гlулакхаш хинна дукха шераш дlаихад.

Советий lедал вай мехка эттa 50 шу дизар аздеча шера Ленина орден елай Зармаевна. Дезача совгlато кхы а лакхдъа ветерана хьинар. Хьалхо санна парте денала бlухо волаш хьавоагlа из хlанз а. Персональни пенсионер Зармаев Салауди ца воваш цун сий ца деш вокха а эlамига саг вац Шаьла. Юстара вац из наьчахьахен гlулакхашта а.

— Хьо лехаш хиннав со, из шийга аьлча, — хьашкара балхаш сиха ма дий, юстара хила йиш йий цу лоархlамерча кампанена, — аьлар Зармаева. «Джалка» совхозе клат чуяца юкъа КПСС Шаьла райкома уполномоченни хул из хlара шера.

Дукха деза Салаудена бераш. Шаьлерча № 1 йолча школа зай-нозной комитета председатель ва из. Дукха хул цун дlакхача замах лаьла бераша дувца, цар вахар шийн йохкаленаца цlашна кийсду, цу бирсача шераша шийн новкъостaша леладьча турпален гlуллакх дувц.

С. ШАДИЕВ.

СУРТА ТIА: С. Зармаев.
И. Панова сурт.

СОВЕТСКИ СОЮЗА КЪАХЬЕГАМХОЙ! АЙХАГIА КХОТАЛЕ КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ЛЕНИНСКИ БАЙРАКХА КIАЛ! ДАЬКЪАЛА ХИЙЛА ПАРТЕИ ХАЛКЪЕИ СИЙЛАХЬ-ЙОККХЕИ ЙОХАРГЙОАЦЕИ ЦХЬОАГIО!

(КПСС ЦК ТIАХЬЕХАМАШЦАРА)

ЮБИЛЕЙНИ ЯХЬЕ ХЬАЛХА ЛАТТАРАША ДУВЦ

Дика хьийкъар хьажкIаш

Укх шера 60 гектар долча кхей тlа хьажкlаш кхейир са звенос. Хlанз чу а чийца амбарашка латт уж. Хlара гектаро 50 центнер томараш гlаьнь хьажкlаш елар. Цеl гlадам, цеl хьажкlа йитачзар кхей тlа.

Мишта вlаштlехьбаьккхеб а р ооха из бэлх? Сай новкъостий-механизаторш оарцагlбаьхар аз. Дика кийчьлер комбайн, кхыйола техника.

Колхозо ци тележкех цхьа «Белорусь» елар звенона. Ооха уйла йир царех биэза пайда эцара де дезачун.

Цхьа тележка комбайна тlехьа а йийза эвгонка хьахоадае вахар со, юха гоц тlа воаллаше а из юзаргйолаш.

Хьажкlех йиза тележка «Беларусь» тlехьа а йийзе хьаттэ дlайохийтар, тlаккха шоллагlъар комбайна тlехьаоавар. Аз го баккхалехь вож юхакхоечар.

Чlоагlа къахьийтар соца «Н-4» яхача шассе тlа болх беш хинначa тха механизатора Кисилев Ивана. Комбайнаш тlера гlадамаш дlаккхуьхьаш вар из. Хьажкlаш чуйца яллаца са комбайна уллура дlааэлензар из.

Пагlертте хьаьийгар цун шассе тlа гlадамаш дlа-хьа нийсдеш хиннача Ткаченко Александра а. 2,5—3 тонн гlадамаш ца доттаи цlакхха кхей тlара трактор дlахийтанзар цо.

Шассе силоса кlоагa тlа яхе йоаккхача хана комбайна уллуа кулар тха кадай шофер Еремеев Иван. Иштта боах вlаштlехьбаьккхе къахьегарех кхо ди мара эшанзар хьажкlаш чуяца.

Хьувкъьадь чуйца баьлча в дукха балхаш дуз. Ныь а беакхтенхаметlа да хьаrlадоагlа юбилейни шу. Хlанз лаьтта оха воладенниеш со.

М. САНОВ.
Малгlабикерчa «Кавказ» колхоза шоллагlча бригада звеньевой.

Вахар ирaзе хилийтара

Сийлахь - воккхача баьнча юбилей къахьегама совгlатица оаьнра хьинар вlдамне къахьег тха бригада болхлоша. Город Грозне хьелдеш хинна 38 квартира йолча цlен арахьара а чура а балхаш 7 ноябрь хьаrlакхрдилеш деь дала дезаш дар тзо. Дерригa тхоай хьинар урeоттадаь оарцагlа а дьинна канал массехк ди хьалха дадьдахад ооха карттера балхаш. Из Октябрьски цlейна оаза кийчьду совгlат да.

Хlанз Субботникова улицагlа автоуправленина хьалдьача 74 квартира йолча цlен чура балхаш деш а бригада. Кхоагlа де да ооха укхаза ткоай болх дlаболабаь. Хьаrlадоаrlача шера цхьоагlча квартала бистедакха дезаш да из. Ала деза, болх дика дlаболабаьб, кхоечам боаш ба. Болхлоша доахача толамашка тьежача гучох керда шу хилале, тьа из цlа даргда. Белгалбаккха лов сона бригада къаьстта дика къахьега штукатураш Рудник Людмила, Селантьева Надежда, Нафтаниев Михаил, Борякина Евгения, Сальникова Анна. Смении норма 140 — 150 процент кхочашдо царех сего. Цlена, дика болх бу цар, шоаш тоха кулг тlехьаlенна аьрlа тоз. Аьаза цхьа гоазал хиена ца lеш маляра, каменщика, плиточника гоазалаш а lомаьь цар. Цудухьа эшача накъавоал царех саг. Дукхача хана дена иштта къахьегама коллектива сов лакха поаттадеш хьабоагlа уж лакха цlераш аькараш. Мадарра аьлча, бригада берригача болхлоша укх эзача хана тlаrlертте къахьег. Эггара тьона дезагlа фуд, аьнна хьалтача, керда, хозе хьалдаьа цlеношка бахa хоаша нах ирза долаш беккаге да, эргдар аз.

Д. ДВОРНИКОВ,
№ 131 йолча гlишлон - монтажни поезда шоллагlча колонна штукатурий бригадир.

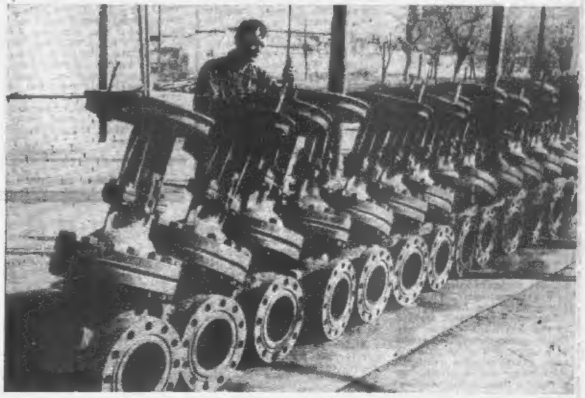

Октябра цlейна дикача совгlаташца накъаений Грозненски «Нефтехимзапчасть» завода коллектив. Йоккхача хинена лакха давлени йола задвижкаш арахеш цига. Уж вай мехка дlакхаьча ца lеш дунен тlарча дукхача мехкашка дlакхоач.

СУРТА ТIА: завода дикагlвола слесарь - сборщик В. Саламатин дlайахийтача задвижкашта хьежаш ва.

Д. Васильева сурт.

РЕПОРТАЖ

МУЖЕЧА, СЕРГО ЛИЙННАЧА

«IV-чlа съезд чакхьялале хьалхарчу вай хlамо чlогlа тlаьхьо хинна да дагайогlа сона: из яр дог тийша йоцу са, вайна тlехьо цхьа боьлла, зоьзза вайгахь бlаьргнейхе ха, Хlьата Советски lаьдал цхьа хиначу цу хана зlамигачу гlалгlай харца даррига а гlеттар Советски lаьдала гадмастаь. Иштта аьмнад Серго Орджоникидзес 1918 шера 28 ноябре Владикавказе Терски республика кхьаний V съезд хьоеллаш ше къемаьл даш.

Иштта тlайцаа гlалгlай къахьегамхоша вай мехка Советски lаьдал хьакхайкаде. Из лакхха нах оарцагlбаха Ленина вайта къонахчал дола большевик. Моастагlчох лоравьа цаа из, цун тешаме новкъостий а хинна цунца Кавказе Советски lаьдала никъ билла болабеннаб.

Вицлац Серго гlалгlашта, йейтац цун цlи леамашка. Мужеча цо ши бутт соврlа ха льаккхачу цlарlа 1938-ча шера хьайийла цун цlерагlара музей хlапа а йолаш я. Деllаенай, товенчай, дукха цун вахарца ювзаенна исторически хlамаш lаьнай цу чу цу хана дена. Цу чу я из ваьча Гурхьегlа, кхьача моттигашка из ваьхача, цо ха льаккхача цlеной макеташ, фельдшералла болх беча хана цо лелаяь инструмент, цо лерге йийкха телефона трубка, соотlата тийнна хlамаш. Цу чу да Сергой вахар. Реликвеш хьаувц из.

Са теркаш тlаззар цхьаа сурто. Цхьан баьдеча къорга чу ши вокхха саги Сергоя багlа чуийнна къамаьлах беина. Из я гlалгlаша Фарта яхача хина йистерча лакхача бердах Сергопа вlалечкъа льакха къорг. Цу чу вугаш хинна из кхерам тlабессача.

Хьо кlеззига уйлане ваха дlаоттаце а, из кхеташ хаттий-хьегl аьхна, хеташ, цу сахьате оарцагlвагlа музея заведующи Харсиев Оасе Элмарза. Шортта, тайжача оазаца, саг кхетаргволча дешаща хьабувца отт из молагlча реликве чулоацам, цун истори.

Цlаккха кlорлдац Элмарзайна Сергой вахарах, цо гlалгlай мехка даьча гlулакхех дувца, кlаьдлац из кховзткъеи пхеннега кхаьча вокха саг укхаза ца халдаш уха хьаьший чуэпа, дарна гlулакх де, дарга Серго вувца. Хьаьший хlара шера дукхагlа хул. Цlалхача шера 9 эзар саг хинна укхаза. Укх шера хlаналехьа а 8 эзар хиннай. Тайп-тайпара да цар адресаш: Таллин, Горький, Москва, Тбилиси, Смоленск, ГДР, Польша. Укхаза воагlа Мужеча шай гlулакха венар, укхаза ух организацешкара, предприятешкара, школашкара, институташкара.

Массенене а кlоргагlа Сергой вахар довза лов. Цар уйлаш кхоачаьа, уж ца кхеташ моттиг ца йита Элмарза а гlерт. Раьза хул цунна хьаьший — бlаь лист йоаллла доккха кхо тетрадь хьадиэлад цар даьча йоазош. Тайп-тайпара я почеркаш, шаьхьа, моттиш. «Чулоацам дика болаш дувц Сергой вахарок музея заведующо. Баркал, — Германера журналист Свобода. «Советская Россия» яхача газета корреспондент С. Железнова. «Хоза кийчъяь дика велаю са даь музей, вицлац из гlалгlашта», — Сергой йоl Этери. «Укхаза даьхкача дикагlа дейзар тхона Сергой вахар, цун революционни никъ» — Сунжера асфальта наькъаш декка болхлой Филатова, Матвеева. «Мужеча гlояла тlехдоаццаш Сергой музее дакъаза lедалензар тхо. Дукха керда хlамаш дейзар тхона укхаза, — Горькера кхане болхо Нефедовгlар марш сесовг.

Нагахьа санна цу тетрадаш тlара Сергох дола йоазош хlаллдича дукхача къамех болча наха яздь сона книжка хургдар.

Музея кое дагlача лахача, тlеlача цlарlа чу вут со Элмарзас. Мужеча ше мел волча хана цу чу ваьхав Серго. Цулхьа цун мемориальни мlа аьнна цlи тlадай пех. Лакхача шув йисте дагlа из.

Хоза сурт да оьал дехьара гуш лар. Гуйран маьлхе доше бесса соэзаьнй листа хьу. Кlай пергаш саьна кхеташ дада гонга тlей боса. Хоза гlалгlа lомааьа цу тlега нийса топ тоха. Сергова сьинна моттиг хиннай из. Мукъача хана ше волча баьхха новкъостий цlеи тlехьашка а йиге цу кхерийна топ етташ хиннай. Дlа а ниьйса кхийттайий тхьежа везаш хинавац. Кхерех кlур баьчча хевш хиннад топ кхийтталга. Топ тхлача льатта додаш хиннад урагlа.

Цу моттаге хоза беседа тхьаьлий Мужечарча наха. Цу чу lo ца хевш, Элмарзайта ла ца хувгlаш атта саг дlаволац укхазаш.

Цигара баьхча цlарlа дlачувоалхинаб цо хьаьший. Дlачувоалхача цlарlа латт из дlаолгlорвайнна аьрга тlа улла дахчан мегий. Магlарча цlарlа — [illegible] ра мегий, гlакхувала ферта, хlама диа истол.

Хоза да Серго музея кое. Укхаза я йоккха сомий беш. хlалегlа эзаш. хоза бей. Орджоникидзе цу коа лелаш санна хот цунна укхаза дагlача докхлача памятника бlарахьбкхача. Цунна дагабоана баьхкача саина кое латтача дlаьхача гlалаш тlа гчахайне туреса тlахамаш льаттах а хьекхаш уйлаьга бахе багlаш хуа укхаза гlалгlай бокхий нах аьхин.

Вена гlалгlашта шоай «lаьржиnes».

М. ЗАНГИЕВ.

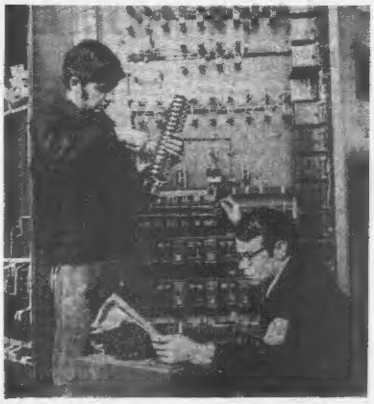

АЗЕРБАЙДЖАНСКИ ССР. Производствана автоматизаци ярческа дукхача предприятешка найда оа «Юждаилтаавтоматикал» тресте. [illegible] кийчъяьча управление [illegible] шелеха.

Хlаьз управление [illegible] варта кийчъьев латт Арзамасцев Раздански горнохимически комбината.

СУРТА ТlА: (аьрдехьара аьттехьа): Раздански комбината кхьайта лаьрхlа щитана кlаьагlйохкаш боахк электромонтажникаш Оруджев Чингиза Артомонов Игорь.

Г. МОЧЕЙКИСА сурт.
ТАСС фотохроника.

Кердадараш

Доазол арахьарча доттагlашта

Грозненски гаражни оборудование завода продукци дукхача мехкашка кхоач. Дуьне тlарча 36 мехка укхйт цо арахеца цlарраlураш, шовзткъа тойн хулла прессаш, кхьйола мухьаш хьалхьийду машинаш.

Укх деношка гаражни оборудование завода коллективо шай продукци дlаяхьийтай Ирака, Пакистана, Сирена, Нигерена, Вьетнама Демократически Республикана, Исландена, Монгольски Халкъа Республикана.

Кубан, Суданен, Тунисен заказаш кхоачаш а даь, хlаиз кийчо еш ба ГАРО болхлой Колумбена, Швецоена, еша мухьаш хьалхьийду машинаш дlахьийта.

Доазол арахьарча доттагlаша грознецашта доккха баркал оал шоай заказаш ханнахьен кхоачашдарах.

Т. ТУГАНОВ.

Аргlйнара соврlат

Шерагара шерага лакхлу Гудермеса района «Дружба» совхоза экономика, тоалу совхозхой вахара хьал. Из хьаьхох тlехьхьарча шерашка хоалуш латтача цар юрташ. Иштта хилар укх денош совхоза йиьлагlча отделене — Белоречье яхача юрта. Совхоза гlишлошьерашна шоай низаца, средствашца хьал а яь эксплуатаце дlаеннай 150 моттиг йола клуб.

Из да гlишлошьерашка тахаварча цlейна кийчдаь соврlат.

М. ГЕЗИМИЕВ,
Гудермеса района юртбоахаман производственни управ[redacted]

□

Юрта — больница

Сийлахь-боккхача Октябра цlей хьагlахкоачаш Наурски района Калиновская яхача станице бахаьарна доккха соврlат кийдадь. Ленина цlерагlча колховзи республика упахцlенон министерство низаца укхаза хьаьльд 26 моттиг йола керда типовой больница. Нах чубаха ши цlаи кховкерттара, инфекционни, боахам-корпуси я больница коа.

Укх денош кердача больница болх дlаболабаьб.

□

Керда книжка

Укх денош Нохч - Гlалгlай книжни издательства кепа а тоха нохчий меттала араьккхий Хамидов Абдулаес язъяь «Лергбоцараш» яха керда пьеса. Шей пьеса тlа писатель вувц немецко - фашистски гlаьрахоех. Дьяьэ лорееш тlем тlа ваьна Советски Союзе Турпал Нурадилов Ханпашан цун фронтера новкъостийн, цара карагlдийна патриотически гlулакхаш. Керда пьеса хьаlекхьача тlехьенна боккха кхетам кургболеш а художественни литература дезаршта дика соврlат хургдолаш а я.

Ч. ЮСУПОВ.

Дика дешаш а санна а дов Грозненски медучилище студенташ.
СУРТА ТlА: (аьрдехьара аьттехьа) Т. Черемисова, М. Сантоп, Т. Быкова, Х. Ибрагимова, Т. Исаева.
М. Панева сурт.

«ЦУ ДЕНОЙ СИЙЛЕ ЙОВРГЬЯЦ»

ДОРХАЛ» яха пьеса сезон хьоеллара геттара яийса кержай театро, сийлахь-боккха Ленин ваь 100 шу дизара хетаьча укх бехктокхамеча сезоне гетра боккха, шера никъ луш цунца зеннка ялара хьесап а долаш.

30 шу хьалхагlа хьаьлча цу пьесо шай лоаркlем тахан а боабаьбац.

Театра корттерча режиссера, Нохч-Гlалгlай АССР халкъа артиста Е. Краснщике оттаьча спектакло шийпо уйла тlеоз шай шоралаа, дов кlоаргача хьош хилариш, оамалаш шаьра гойтарца, юкъе лелараш-бенгай ца доала «адамаш» а доашш, шоай оамалашца дег чу буешаш бола дийна нах а болаш йола массови спенеш-хиларие, гlулакхаш шаьра гойташ хиларие.

lаласьмате дика, чlоагlа ка а йолаш хетаргахьа кийчъяь (художник — РСФСР заслуженни художник Э. Э. Валентинов), мизансценаш скульптурни къьаьгача белгалонашца, машар болаш, вlашка кхоккавлар дорха болаш болче шин лагера — керда колхозин юрт хьабльерий — кьеча наьхел lаьлала керте эттача кукачествах белгалагlа дола гlулакхаш къьагга хьахьокхаш вlаштlехьяьаккхий сцентакль режиссера. Советски lаьдала моастагlий на берре хьахьонхара режиссера атта, цхьабакъда, байза баьнна, шаьрбенна никъ бац. Юртара чlоагlагlа йола позицеш дlалий ца дола кулакех диса къотlаш: роль ловзаеш РСФСР заслуженни артист В. Оглоблин а волаш вола юртсовета председатель «Стака тlаро дади» дог цхьаьла вокха саг санна хеталу. Артиста А. Малаьньна ше маьарра хьовзийт юртсовета секретарь Прошкин, хlилла йолаш, тийша болх боаллаш, цlенача махах сий доацаш мел дола хlара хlамаш дагалувцаш хьаьхашка ког тухешин вола ваь доаца саг.

Чlоагlа уйла тlаерзаеш, вокхча тайпара, психологически кlоргга а дог тешадеш а хьахьокх РСФСР заслуженни артиста В. Казаясе Васа, юртара вlашхий саг-кулак, «да». Цун кура вогl, шийх доккхал деши ше ца даьр тьаа дергга аькха хеташ из хилар хlара цун гlано хьахьоккхаш дола чан хьасапера борал эртела хаекха дег чура ларгдап.

Зухтlара жlалеш санна дукхача, дорхача, кердача вахара моастагlий цу сийдоацача тоабало юкъе ва кулакх воl, дег чура воаца комсомолец, соита Петька. Из я комсомольски ячейка а юртара беррига кагирхой а тура теллабеш йола льархlа лела моастагlий агентура.

Наькъа тlа цlе бант доаллаш, оагlорэ аькха туллача фуражкиц кlелкара хьабагlаш чубияг болаш (фуражка ноrlарнrт, бакьтар аьча, лаксан 2а) вола из массала а кийча ва харпонце lаьзала керте эттача, «вахара эшаш болча» кулгалхоштеч цар гlоцагтен дукъала шоай оаз аlо карагlдамначаш хlаранена, коа тlа лелача жlале санна, тlехьашкара когах цlерг тоха.

Цхьабакъда, хьовзамех а е йоахарех а, е кулакий топа пхонех а ца кхераш, къьнара lаьдал хьаллоаттадеча йовсарашта лаl токхам санна тlайоагlар цу хана башха йоккха йолаш хинна, цхьабакъда, къовсам ловттабеча юкъагlа боккха низ а хинна дlаэтта, артиста Ю. Шеферэ ловзаьча ролаца маьарра [illegible]тача 25 тысячника Глоба Степана вlашагlтехача партийни перта боахачен большевикий группа. lаласьмате дика оттаьй вlашагlкхетара. Басаев Компанек бандитско-кулакий шийка хьагучайоаккхаши дlабоахкхаши йола гlехьара сцена.

Колхоза вlашагlкхетаеш дерг ца хилархa ахархой слете хьакхета а из городера цlаенача ерсий кхаьсага, бедначия доагатка Марфой кхьата образ хьахьокх Нохч-Гlалгlай АССР заслуженни артистка В. Плужникова. Цо lаламате нийса хьахьокх бlубенна кхсаненна уйла тlайийраа, ленински бакъдолчо дог уреоттадь йолча шоай турпал Марфа дега правственни цlенали дlахели. Глобана чlоагlа дукхаезаенна а из дукхаезаенна а, маьре кле а, ше а йолламехьа шай маьраере къаста, аьаврсаш доаш, кlезиг-дукха контужени, къора вола из миска дlахкосса магац Марфийна. Глобаси Марфаси вlашей дагарадуше сцена — эгара чlоагlагlа дег чу южача сценех я.

Шай ансамблаца, дог тохадийташи кийсен йолча режиссерски уйленца гlалвугаш я спектакль ловцца вьача...

В. ВАЙНШТЕЙН,
Нохч - Гlалгlай АССР заслуженни артист.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

200 ленински ди

СОФИЯ. (АПН корр.). Массеха кlара хьалхагlа дlайолаелар из акци. Цунах «200 ленински ди» оал. Дагаделар БКП столични горком а. Владимир Ильич ваь бlаь шу дизара кийча ярца дулзаденна укх шера 1 октябре дена 22 апрелага кхаччалца йола за цун цlерагlа декош да ьаьна хьакхайкаьй цо. Софийски коммунистий идея хьаллаьцай берригача мелха, бокъонца дерригача халкъа юкъара болам а хинна дlаэттай.

...Кирков Георге цlерагlча стоянчии предприяте яьш деравшта хlара lуйрийна балха боагlача хана хьахоз «Ленин вай вахаре» яхача серецара аргlанара передача дlайолаеш водча заводской радиоузла диктора оаз. Болхлошта хоаргда юбилейна хетаьча яхье цуй хьалхагlа шоай участко, смено малагlа моттиг лаьоай. Шоаш «Толамий альбома» юкъе яхьийта бокъо яккха гlерташ я цехийн бригадийн коллективаш. Из альбом дургда Ильича юбилей езъеча хана мехка йоагlаргйолча советски делегацена. Завода парткома планашка — ленинизма хьакъехьаре беседаш, къона болхлой Ленина орден еина болча шоай мехкахошца вlашагl-кхетар.

Иванов Вылчо цlерагlйола Софийски текстильни фабрика. Предприяте дукхача болхлойн специалистийн наьъха lоlа цlе лентлаг довал тlоlоала ваь укх тайпара йоаув а доваш: «В. И. Ленин, 1870 — 1970 шераш». Соврlата тlара ловна цу тайпара лентлагаш тел дикагlчарех дикагlбараш. Массанел дукхагlа уж гулдаьо «200 ленински дийхача яхье котвеьоваа аьнна хьакхайкаьдергва. Хрлавболлаш дола хьоккхамаш — хьаю кlамаш гlехдина хилар, коллективе общественни вахаре хьинаре дакъалоцар, къахьегама дисциплина чlоагlа лелаяр, дег тlара вlашн новкъостал дар.

Ленински деной хроника дезагара ди массала доал йlаьхегlа хул. Перникарча Димитров Георге цlерагlча шахтерча Михайлов Яре бригада дезача ден сийна яхье йийхай коммунистически къахьегама еррига бригадаш. Цу Перникерча В. И. Ленина цlерагlча металлургически завода коллективо декхар тlейийцад предприяти болх бе йолаенача дийнахь дена хьалоагlача исторе чухь хиннарел эггара лакхагlа дола толамаш 200 ленински дийнахь дlха, агрегатий проектни оаз совбакхха аьнна. Къахьегача яхье эггара хьалхагlа даьхача толамех лаьи рапорт лу Варнерча, Бургасерча, Габроверча, дукхача кхьача городашкарча заводийн фабрикийн коллективаша.

БОГОМИЛ Якоо,
Болгарски журналист.

БАЬДЕ ХА ОТТАР

БОНН. (АПН). Вlаргча бутт баьккхар Малхбузен Германе биржаша вота хьал тlа йолаш. Хlанз маркана ревальваци яьчул тlехьагlа сатийча санна хеталу. Хlьата дукха ха йоаккхаргйий шитта?. Дукххача Малхбоален Германе экономисташа йоах укх гаргарча хана доллара мах официально лоэбергба кхьча мехкашка а, къьостта аьнча, Голландe, Бельге, Швейцаре, Австре.

Валютни кризис эттай дерригача капиталистически дуней тlа. Кхьача капиталистически мехкашка а санна, ФРГ-е цо тlаоттабу бала къахьегамхошта качболла гlерт, эггара хьалха маьхаш лекхдарца а боллаш. Укх тlехьарча хана цхьаькха дя дlадодаш уж е вожаш товараш дез ца луш. Лакхлу кога гlирса, мебела, боахама товарий, кофе, йий мах. Хlанзза хьакхайкадаьд кхалнаьха баракьйи пластмассах яьча хlамайи маьхаш лакхдалар. «Вельт дер арбайт» яхача Малхбузен Германе газета белгалдоакх укх тlеххьарча хана ФРГ-е вахара мах 8 процент лакхбалар. Цу тайппаре, забастовкаш лакхдаь хинна алапп диаза «дlакхаьллад». Хlаьта ФРГ эггара йоаккхагlа йолча ялх экономически институто шоаш укх деношка арабаькхача конъюнктура тохкам тlа цхьатарра йоах дlахо а маьхаш лакхлургда. Шай аргlанa мах чубаха цlенош деча института а йоах укх гаргарча яхе шера квартирах доаккхаш дар нийсса ах тlаккхетаргда.

Хlаьта чехка лакхлу Малхбузен Германе монополешта баьккаштен боала пайда. Доазаш ла, масала, укх шера нийсе бетта «БАСФ» яхача химически концернана баьина пайда итт процент лахкбалар. Иштта лакхъеннай Франкфуртски «Коммерц-банк» доходаш а.

Хlанз маркана ревальваци яро ФРГ монополешта керда пайда бахьарга, хlаьта къахьегамхошта — мех хлы а лакхбалар.

ОСМИЕВ Хьамзат

Вайна ера дошо гуйре

Къаьчача сомаьца
Фона хьадж йоаржова,
Уж хьийнъа ялатий маши
lамагlа дерзадаь
Беркате кхьачар хьо,
Йиза дошо гуйре.

Генехьа гуш мел дар
Дешоца кхоаладь,
lамагlа гlаьний тlа
Нагlар тlа докаду
Кхьачар хьо тхо доаче,
Йиза дошо гуйре.

Хьо маьрша боагlийла
Нанальрша тха гуйрей!..
Цlенача дошоца
Хьо кхьачар тхо дендей,
Из дошух lалашдьр,
Тха кулгаш, хьо денай!

Хаоттам

Тахан республике гlоллен Грозвен хузалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, малхбузехьара гlаьхьача боаране, цхьаза чlоагlа муз а хьекхаш ха хилен фегаре температура республике гlоала 17 — 22, Грозне 19—21 градус йlовхал йолаш хилен тарлу. Дlахорча шин дена шин бусн кlезиг - дукха, юкъ-юкъе воагlо морхаш а йолаш, доадама йоачан а йоацаш, малхбузехьара, къилбаседа-малхбузехьара гlаьхьача бoаране муз а хьекхаш ха хилен фегара температура бийсашка 4 градус йlовхалгара 1 градус шелалга кхоачаш, деношка 8—13 градус йlовхал йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

ГУЙРЕ.
Н. Панева фотоэтюд.

ЦlЕЙ ДОЛЧА ДЕНОШКА ХУРГДА

7 НОЯБРЬ

В. И. Ленина майда. 16.00 — Советски композиторий ялей концерт. 18.00 — Эстрадни оркестра концерт. 21.00 — кинофильмаш хьокхаргда.

В. И. Ленина цlерагlара культура Дворец. Заводской районе бахача къахьегамхой салоlа ди. 14.00 — Ленински тематикаx дола кинофильмаш хьокхаргда. 17.00 — къонача зритела театра «Том — большое сердце» яха спектакль. 19.00 — «Фитиль» яхача агитбригада выступлени. 20.00 — Халхарий сайре.

С. М. Кирова цlерагlара культуран салоlех парк. Сийлахь-боккхача Октябра 52 шу дизара хетабаь боккха сакъердам. 16.00 — Зелени театре филармоне артистий концерт. 14.00 — техникий театра спектакль. 18.00 — кинолекторий. Документальни кинофильмаш хьокхаргда. 12 сахьат даьча дена массови площадке халхараш, ловзараш, массовкаш.

С. М. Кирова цlерагlара культура Цlа. 19.00 — кагирхой бал.

А. М. Горьке цlерагlара клуб. 10.00 — берий утренник.

Пролетбитта цlерагlара культура Цlа. 10.00 — цlеча седкъанга цlей. Культура цlен берий художественни самодеятельноста концерт.

8 НОЯБРЬ

В. И. Ленина цlерагlара майда. 16.00 — революце, граждански тlема хьнара а Къилбаседа Кавказа композиторий а ялей концерт. 18.00 — химикий культура цlен духовой оркестра концерт. 21.00 — кинофильмаш хьокхаргда.

В. И. Ленина цlерагlара культура Дворец. Сийлахь - боккхача Октябра 52 шу дизара хетабаь боккха сакъердам. 14.00 — Ленински тематикаx кинофильмаш хьокхаргда. 16.00 — «Ленина музыке» яха вокальни студе концерт. 17.00 — агиттеатра спектакль. 20.00 — кагирхой бал.

С. М. Кирова цlерагlара культуран салоlен парк. 16.00 — Зелени театре Ведвнски района культура Цlен самодеятельни коллектива концерт. 18.00 — кинолекторий. Документальни кинофильмаш хьокхаргда. 12.00 — массови площадке — массовкаш, ловзараш, халхараш.

Ладувгlа, хьажа

РАДИО
7 ноябрь

7.10 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.20 Хоамаш. 7.30 — «Сердало» газета обзор. 7.35 — «Ленинан некъ» газета обзор. 7.40 — Москва. 16.00 — Къахьегамхой цlей демонстраци йола отчет (гlалгlай меттала). 16.15 — Къахьегамхой цlей демонстрацех йола отчет (нохчий меттала). 16.30 — цlейна хетадаь концерт. 17.00 — Къахьегамхой цlей демонстрацех йола отчет (нохчий меттала). 17.15 — Вай доттагlаша даькхала дуний, 17.30 — Концерт. 18.00 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ
7 ноябрь

9.25 — Передачай программа. 9.60 — Интервидени. Москва Цlе майда. Вlухой паради къахьегамхой демонстрации (ЦТ). 17.10 — Передачай программа. 17.15 — Берашта «Майор Вихрь» яха художественни фильм (хьалхара сери). 18.15 — Ах бlаь шера даь гlуллакхаш. 1917-гlа шу. 19.00 — «Ia огонек» яха дезача ден выпуск. 20.30 — «Вlухой паради къахьегамхой демонстрацехи йола репортаж. 21.30 — «Чlир лехар» яха художественни фильм (шоллагlа сери). 22.30 — Грозненера къахьегамхой демонстрацех йола спецвыпуск. 23.00 — Киножурнал. 23.10 — Передачай программа. 23.15 — Телетеатре тьех оаш шо. Концерт (ЦТ).

РАДИО
8 октябрь

7.30 — Концерт. 8.00 — Москва. 13.18 — «Салаlара минуташка» яха передача (нохчий меттала). 16.00 — «Новкъост». хьехархой классикаxарча дешархошта (эрсий меттала). 16.20 — Доттагlлен концерт. 17.00 — Москва. 18.00 — «Къонал» (эрсий меттала). 18.30 — «Го шербе» яха концерт. 19.00 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ
8 октябрь

13.00 — Передачай программа. 13.05 — Берашта. «Майор Вихрь» яха художественни фильм. (шоллагlен кхоалагlен сери) 15.35 — Кинолюбителий клуб «Са мохк». 16.55 — Ашараш. 17.00 — Волейбол. Российски Федераце гlоала кагирхошта юкъе хьалхара моттиг яккхар. 18.30 — «Годы к вострожеой» яха художественни фильм. 19.45 — КВН-69 (ЦТ). 21.45 — Цlей деде республика. (эрсий, нохчий, гlалгlай меттала). 22.15 — Передачай программа. 22.30 — Концерт.

РАДИО
9 октябрь

7.10 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.20 — Хоамаш. 7.30 — Передачай программа ашараш. 7.40 — Москва. 8.15 — «Ленинан некъ» газета обзор. 8.20 — Шоана лукхаезаеци ашараш. 9.00 — Москва. 13.15 — Передачай программа. 13.20 — «Тирка тахгlеш» яха литературни передача (нохчий меттала). 15.40 — Ашараш. 16.00 — Москва. 16.30 — «Литературин Нохч-Гlалгlайче» яха радиовыпуск. (эрсий меттала). 17.00 — Милице болхлошта дола концерт. 17.30 — Даим новкъа дlахьалха (гlалгlай меттала). 17.45 — Новкъостий, шун декар кхоачийдеш оттаду концерт. (нохчий меттала). 18.00 — «Къонал» (гlалгlай меттала). 18.30 — «Болхлой вахар» яха радиогазета (эрсий меттала) 19.00 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ
9 октябрь

12.15 — Передачай программа. 12.20 — Волейбол. Российски Федераце гlоала кагирхошта юкъе хьалхара моттиг яккхар. 13.50 — Берашта «Интерпефо ведар» яха художественни фильм. 15.00 — Интервидени. Футболах ловзара дуней чемпион хьакархьара матч. Польше — Норвеги. Шоллагlа тайм. Польшера передача. 15.50 — Къона ленинец (гlалгlай меттала доаккхаш). 16.20 — «Халкъа ялдарха Виллие Ленинe» яха телефильм. 17.00 — Массаза а строе. Советски милице Дийга. 18.05 — «Бриллиантови кулг» яха художественни фильм. 19.45 — Шоана, берашl 20.00 — «Кхойтта гlанд» яха миниатюрай телевизионни театр. Дезача ден выпуск. (ЦТ). 21.45 — Передачай программа. 21.50 — Испански сахьат. Музыкальни комеди.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный. Ленина урамo, 11 (3-гlа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-96; редактора зам.—3-39-11; бехктокхама секретара—3-34-30; партийни вахарен, культуран, промышленностен отделий—3-42-30; Юрта боахамен письмойн отделий—3-42-28.
АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-96; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-30; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — [redacted]

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект, 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ5222.

Заказ № 4897.